

Luka i shi-ñu

Ĝiwbrāw

Bzüga go kako ĝiwbrāw na vyow vew a vetsü se ye he kako ye Luk i ĝiw cheñe, sündā he kako yo danghuda i galyiw ksü go veksüw Kristan cheñe. Ñom-niti go homeje, i utro ĝübye kügūw go da. I Tawgyew i shi-ñu truw nüna. I Tawgyew i shi-ñu seyo Tawgyew i shürhaw ná kako ĝida. Ije Polus idra ye Kristan na chiğā daw Tawgyew ichi chiğā daw nüna (Kulu. 4:14; 2 Timu. 4:11; 11:1).

Ĝiwbrāw i djaga

Odje 60-80 kuw.

Luka i he kako í Kesriya ge ĝilyeñe seyo Rome ge kakuñe ĝimdzoadabi. Kako ĝidaw dzaga na Betlehem, Galil, yahudiya seyo Yerusalemjo du.

Lajovo

Luka ubo yo Tawgyew i shi-ñu ye Tiyufilus í giilyeda. Tiyufilus chemeje “Tawgyew i nülvo daw.” I Kristan í kügūw ma mo i lyañoñ dawma se ye usuupa yo madanghume. Luka í ĝidaw ge í “Dyewfo” cheñe 1: 3 ge ĝidaw í homeje i Roman gow babu dyew vedujo a du. Añe ge kako ngüdaw ná holaimaje he ye utro ĝübye gojo du. Ichi ĝidaw ge ana vedufodame, “Tawgyew i nüna” seyo “Tawgyew i ġadz” (Luka 5:24; 19:10; 17:20-21; 13:18).

Ha ma a vew

Jisu iñiñ lañe trumkoige, Luka i Jisu í “Nüna üsañe” cheda. I Tiyufilus í ana ĝida, í ha ñu ná dadrūdama se na se í uw yo danghulafijodawe

(Luka 1:4). Luka í ñiku-ñisüw djüngkoi ge í ñiw yo i kristan nabo hado chemeje Tiyafilus i danghula-jobi Tawgyew i shüraw na nüna mauw mow cheñe.

Ñustu gow

Jisu - Nüna uw a.

Udrüla

Jisu i saw seyo ichi kutcho shuw__ 1:5-2:52

2. Jisu i nüna nabo chiğ'a daw __ 3:1 - 4:13

3. Jisu ñaksüivo übraw __ 4:14-9:50

4. Jisu i kros ge jiw __ 9:51-19:27

5. Jerusalem ge Jisu i lüshuw paw, dzuw seyo
üshükülyetcho __ 19:28-24:53

Luka i galyiw

¹ Ñimko a ha ha lyilyedama, se ná nüna aña na galyiw ñipüñejoñe dada.

² Súnda he ñu ná dju nudzoğ iñiyo hohusedama se naje, seyo, Tawgyew i shi-ñu truñe kahisedaw se naje, se ñu ná üträyomdo ñí trukuida.

³ Sünambo, no je üträyomdo, he na he í, usupa yo hoksüñe kalyisedaw no, süvzüw Tiyofilus bábo, he na he í magaboliw ñi vyeimeje ujoñe vyeda.

⁴ Hado cheholye, bá ha trudrülyedama, se ná umsowgo ba danghuweñe no vyedame.

Dzakariya ñe Elizabet

⁵ Nugo Herodes i Yahudiya ñetrü go ñetrü nugo dañe shüi ñeto ge ana lyikülye: Abiya müga go Jakariya cheñe mügaw a du. Üfum ye, mügaw Arō yo samtolyiw namko yo a, iñiñi ye Elishiba.

⁶ Súnda se naksü Tawgyew uvro ge chiñifoñe, seyo Prabhu ichi shotuko dügyew ná je da shuw.

Úgü dadrülyedaw ná je madatruw-makitruw da shüw.

⁷ Sündada Elishiba i ügübzungdá naksü agü je ñiwbi. Sündada se naksü kewje keahubi.

Sorgomuko i yo Yohañ í sakülyew ñihowtrü

⁸ Dzakariyas i í ñeşü ná dağañ kuwñe, Tawgyew uvro ge, i ñegru ge müga chew daw.

⁹ Sündada mügaw ná daw basha yo dañe kako dzulaw ge iñiñi kakülye, Tawgyew í kügüt ñegru ge jiñe shobrovzü foweñe.

¹⁰ Sündada shobrovzü fomkoi sese vyew na nopsü ge kahuañe kügüttsü.

¹¹ Sese Tawgyew ichi sorgomuko a ye shobrovzü fodaw südzüvyepsüg vyego psügañe ge gudzukülyedaw ye, í hohu.

¹² Sündada Jakariya í hoglye şüpo lamosha, sündada í ñew vyehua.

¹³ Seşo ye sorgomuko i í che, “Jakariya, djuğejodawe hado chemeje bá kügütaw ye dzühujemme sündada bafum Elishiba yo babó saw a sakülyejome, sündada ba se iñiñi ye Yohañ ñe ñijodawe.

¹⁴ Sündada ba agü saahuñe şüpyo lüshüñe, lüshümfoajome seyo şüpyo nüna na agü sadabi cheñe lüshüjome.”

¹⁵ Hado chemeje i Tawgyew üvro ge sawlyiw chiñifojome; seyo tsü keje matujome; seyo iyañ ulhu ge duluge yo ǵulo güdraw yo güdraavojobi.

¹⁶ Seye Israyel yo naje şüpo nüna na Tawgyew ichi ge kakultrujome.

¹⁷ I ñihow Eliya í ǵulo seyo küña dafidama dañe üvro üvro kutrojome hado chemeje awu

na na üdrü-ulu ye agü nachi ge tchodügyejo; seyo zew chew madzüw na Tawgyewchi ge chiñidrüñe lakujo sünda Tawgyew ibó dafimsofiw dashütrüvojo.

18 Jakariya i sorgomuko í dzü, hei no kündä danghujowa; hado chemeje nobó mukroadabi seyonofum boje mukromyadabi.

19 Sorgomuko i í trutcho, “No Gebriyalwa, Tawgyew ichi mukow kewwa sünda üdra gudzusaw ye wa; sündada nó badra chitruweñe seyo bá he ñu ye truweñe kiadaw yewa.

20 Seyo hojo dawe, he ñu ye umsow makalu kuw ba mulyo ñyojome, sünda mazefijomme, hado chemeje ba nó ñu ye, i ke damdrüñe dafiajoma, sei umsow mavye.”

21 Nüna na Jakariya í ñyokrütsü, sünda mavyenghuahuw lyatsü, hado cheme ñegru ge aña kündä uwalajemañe? Vyeñe.

22 Sünda i ñopsü kahuadabi abó ñu mazefibi, sündawñe na danghuladabi i ñegru ulunge hama ñita homadadañe, sünda i sei vyeñelalye seyo mulyo lyadabiñe.

23 Sünda i sehu datunofiahuñe i í ñe ge katcho.

24 Setasaña yo ifum Elishiba somafobi, sünda hubye pom kuw i nudzoñ ana cheñe müşüñe vye.

25 “Nüna nafo ge nó bümazeamedañe nobó Tawgyew i he ñeto ye ana daidawa.”

Sorgomuko i mariyam itrü a jiku

26 Elishiba agü ñiw yo hubye ñe kuw sa a Tawgyewchi go sorgomuko Gebriyal i Galili iñiñi Nazrat ñetrü ge,

27 Mimsa nano makaw a ichi ge kiku. Djú Joseb cheñe Dawud í ñeşü go Muhusa a idra ǵulo daida, se nano makaw mimsa iñiñi ye Mariyamwa

28 Súnda Sorgomuko i ichi ge ñelunge jimyoñe che, ba hu je adjüdjüw no je ağimiw lüshütukoaíwe, Djú Tawgyew í nülvow tukoaidama! Tawgyew i badrašome.

29 I se ñu yo șüpyo ǵelamoag, súnda vyemche, hei küna ñu a djüjemma?

30 Séso Sorgomuko i í che, Mariyamya; djuğejoda, hado cheme Tawgyew í nülvo bá tukoaidawa.

31 Súnda hojodawe, ba somafojome, súnda ba saw a sakülyejome, ba iñiñi ye Jisu ñe ñijodawe.

32 I șüglyiğjome; seyo bá Soğgro-yaloñe üsaw chejome; súnda Tawgyew i í awu Dawud i psüga ye í djüjome.

33 Súnda i Yakub í ñeşü ge shüwa nugo da shükejome; súnda í ǵadzü da shükyew ye keje mamûtrajome.

34 Mariyam i Sorgomuko í che, “Hei künda lyijowa? Nobó muhuje madanghulubi.”

35 Sorgomuko i í trutcho “ǵulo güdraw ye baso ge kamyojome, seyo Toğgroyama í Ǵagra ye badru ge duñgudrujome; Hadò chemeje í ǵulo güdraw yo sakülyalaibi, Í Tawgyew üsaw chejome.

36 Súnda hojo dawe, bá ñeşüg go Elishiba i je mukromyadabi a saw sakülyemkoiba, hei ichim-soba í na Ügübüm chebabı, i so mafow hubye ǵe kudaba.

37 Hadò chemeje Tawgyew ichi ge ha ñu je madafiwjo che ñiwme.”

38 Mariyam i che, “Howe, no Tawgyew i

chiğadambabi, bachi ñu trudo trüduyo dubroñe nodra ana lyimeje.” Sese sorgomuko ye itrü yo katrükralye.

Elizabet ichi ge Mariyam i jiw

³⁹ Sündaw se ñeto Mariyam i kutcho yo gudzuñe pufo go Yahudi na ñetrü a ge ji.

⁴⁰ Súnda Jakariya iñe ge jiñe Elishiba í gagañe da.

⁴¹ Elishiba i Mariyam ichi gaga chewye dzühuhuwñe, seşügudoye ulhu go agü yeje gog, súnda Ilishiba i êgulo güdraw yo tukoa.

⁴² Súnda i gow yo şogzuñe che, ba mim nağı yo süvzüfowmme, seyo balhu go sheje ye şüvzüw me.

⁴³ Súnda noje hango yo nülvojema, no Tawgyew üyañ ye notrügañ a jikuda.

⁴⁴ Súnda holabya bachi gaga chew yenofu ge dzühubyo dzühuğywñe seşügudo ye nolhu go agü yeje lüshülye gogje.

⁴⁵ Sündada seiye şüvzüwmme, se í djuyo umsow vyeñe Tawgyew ichi go, ha ñu ye idra chedama, sei damsojebi.

Mariyam i Tawgyew í troi.

⁴⁶ Sese Mariyam i che, “Nodrü-nolu yo Tawgyew i troime.

⁴⁷ Súnda noğulo ye, nó gudraw choakejo Tawgyew yo lüshü damme.

⁴⁸ Hado chemeje i í chiğadam idru ge nülvo hoida, sündada holabya, ayo dalalye shüwa shüw pumnüşügi kuw nüna na nó şüvzübram chejome.

⁴⁹ Hado chemeje se bolugobraw Tawgyew i nobo chiğâ dew dew daida, sündada iñiñ ye güdraw me.

- 50 Sündä i nülvo ye se nadra jome, dju í ġeima, saltso saltsow daw kuw süñañgudrujome.
- 51 I í bolugow ye sheiwa, seyo dju nudzo drü-lu ge dafowšoñe daima sena daame-kiame vye.
- 52 I shotuko dümbraw na psüga go dügaaha; Sündä nülvodaw i udruda vye.
- 53 Luhušümgraado na gañ uwyo da djü, séso dzomo-külyimodaw na ügzü ufobüla lyadügye.
- 54 I í nüdzög aki-awu na, kulo Israyel na ġaksüla, hado chemeje se nülvo ye büvyesüdañe.
- 55 Shüwa Abraham ñe i saltsoahuw nadra shüwa duñgudrujo, I küna ñi bupye-ñipye nadra chedama süna.”
- 56 Mariyam i hubye dzü kuw idra ġyoselyeñe, i ñe ge katcho.

Yohañ Baptisma djüw i sawfo

- 57 Sese Elishiba i samdrü kudabi, sündä i saw sakülye.
- 58 I ġafopsüg-ġampsüg seyo i ñeşüg-ñepéğ na sei dzühulye, Tawgyew i idru ge šüpyo nülvo dadañe, idra ye lüshütuno.
- 59 Sündalye ana a dadawa ñegi šügzü kuwñe se agü í fyuw ñeto kudabi sündä i ñiñi ye ichi awu Jakariya í iñiñ ye ñiweñeda.
- 60 Séso iyañ i che, mowwe; i ñiñi ye Yohañ ñe ñijo dawe.
- 61 Sündä na í che, bá ñeşüg ge ana üñiñi djuchije ñiwa.
- 62 Sese i ichi awu i damcheñe dzü, ba iñiñi í ha ñigoñda?
- 63 Sündawñe i ġijo kako prülañe ġiag, iñiñi ye Yohañ me, sündawñe vyew na mavyenghuatsüg.

64 Sündawñe ichi umdzu ñe zebüla naksü seşügudo ye zefikülye; Sündä i ñu zehuahuw ye Tawgyew i trokülye.

65 Sündawñe iñisa ye gýodo na vyew gýemoatsü; sündä se ñu ye vyew se Yahudiya nachi ñetrü üñisa üñisa naje ſügeatsü.

66 Sündä vyew dzühudo na nudzoğ nudzoğ drü-lu ge vyalatsü che, “He agü ye künajojeşoma?” Hado chemeje Tawgyew i ügzü ye idra dubi.

Dzakeriya i ñihow

67 Sündä iyaw Jakariya i gýulo güdraw yo tukoa, sündä ñihokülye.

68 Israyel go Tawgyew í ſüvzüwe.

Hado chemeje i í nudzo nüna ná hokrüvo,

Sündä ná gákṣüivo,

69 Seyo i kulo Dawud i ñe ge ñibo muchoaijo hosüw üşüvzü a lahuaida.

70 Sünambo i bzüga yomdo güdraw ñihow truw bupye-ñipye nayo, dju ñedzü üña no üña gomdo dulyisema, senayo trulyeida.

71 Chemeje ñi vyeñiw-vyeğaw nayo, seyo ñi homsüsew nagzü yo ñi muchoaida;

72 Sei ye ñi bupye-ñipye na nülvo dañe nudzoğ güdraw ñu i vyesüweñe,

73 Seyo se trasğa sei, se í i ñi awu Abraham yo todoye,

74 I ñi hei djüjo, sei ye ñí vyeñido nayo kahajoñe,

75 Ivro ge chiñiw seyo güdraw gýabo kaw ge shüdzowkuw mağew ichi chiğä dañgudruweñe.

⁷⁶ Seye ba ye muhusa agüsa, Toğgroyama i ñihobraw chejome, hado cheme ba Tawgyew ichi ûgabo dashütrüvojoñe uvro uvro kutrojome,

77 Sei ichi nüna na djumuchoawe, dju, ná lalo yo
güdraw pawma.

78 Hei ñi Tawgyew í nülvo dado yo lyijome,
seiyo ñidru ge udrugo yo müsaw a dzüto-
rünokülyejo.

⁷⁹ Sei ye nukūuw seyo dzǖjō gabo ge gyodo na
müsaw djǖ, seyo ñishi í lüshüw gabo gudow
lakutrokewe.

80 Seye se muhusa angasa ye Yohañ, shülyifi
shülyi seyo ûlo ge gokülyefi gokülye seyo Israyel ge
kakujo ñeto kuw i bye ge ûyo.

2

Betlehem ge Jisu i saw

¹ Se ñeto ge ñubyu Kesar Agastas ichivye gow shotuko-kunu kihua, vyow Druguw-Drulyiw gow ñadzü-ñañi ñañiñ gímyoweñe.

² He uvromashü iñiñ ñimyw ye ñubyu Keriniyas í Siriya gow dümbraw dadaw ñetow ge daw.

³ Vyew na nañiñ í ñimyojoñe nudzo-nudzo ñetrüge katsükügatsü.

⁴ Sündə: Joseb je Dawud i ñeşü go üşü umu, sündada i Galili go Nazrat ñetrü yo kañe Yahudiya ge Dawud i ñetrü Betlehem ge ka.

⁵ I iñiñ ñgimyw, í goidaw Mariyam dju so mafoma idra jisa.

⁶ Na Betlehem ñetrü ge dulu ge, i agü sajo ümdrü kuadabi.

7 Sündä i agü üsaw samkyo a saa sündañe í gyeka ge gûshüne káko ge zua ve, hado chemeje nabo süge ñe gyojo mapä.

Fugulu gôkrüw nabo soğgomuko í ñu kidaw

8 Seyo se ñetrü a küña fugulu gôkrüw duma, se na ñegi ge vi ge gyoñe ná hokrü gow.

9 Seyo Tawgyew i sorgomukow a namgkow ge gudzukülye, sünda Tawgyew i gagra namgkow ye dubrokülyeg, sündawñe na shupo gêatsüg.

10 Sündawñe sorgomukow i na che, “Dju gêjo dawe; Hado cheholye chemeje, howe, no tuğutumo vyow nabo shupo lüshüw ñu a trujome.

11 Yow ñubyu Dawud i ñetrü ge djobo muchoaijo a sadame, sünda se i Prabhu Masime.”

12 Sünda se ye ba chi shewme, sei ye ba agü a ye gye gûshüne seyo káko ge zuw hohujome.

13 Sündawñe sorgomuko a üdra ye soğgomuko upua a Tawgyew i iñiñ la troñe ana chew hohuda,

14 “Ñedzü ge Tawgyew í güdzüw sünda no ge se tuğu-tumo na güdzüw djüwe djú ñedzü Tawgyew i uw veima.”

Fugulu gaksüw na Betlehem ge jiw

15 Sorgomuko i natrü go soğgo ge katralyewñe, fugulu gaksüw na gütchü chegi, “Tchow, ñi Betlehem jiñe he ñu chedaw i, seyo Tawgyew i trudaw í, hobo.”

16 Sünda na mekutcho djeñe Mariyam ñe seyo Joseb naksü ütrü ge anga i káko ge vedaw hohu.

17 I holyeñe na se anga ufo gow na ha trudama se ñu chedaw na truzeğjatsü.

18 Seyo vyew dzühutsüdaw na fugulu gaksüvow na ñu trudaw yo mavenghuatsüg.

19 Sešo Mariyam i he ñu na üdrü-ulu ge veñe vemchepüñe.

20 Súnda fugulu ǵaksüw na ná küna trudama, sünambo vyew dzühuñe hohuñe Tawgyew i trolyeñe lüshüñe katsütcho.

Jisu ichi fyuñe seyo iñiñ ñiw

21 Ñegi šügzü kufiahuñe, seyo i Jisu i mükraksüw fyumdrü kuadabi, súnda iñiñ Jisu ñe ñi, he iñiñ ye sorgomuko i uluhudrü ge mañilugomdo djülyedabi.

22 Súnda Musa í shotuko dalyedaw yo Mariyam i güdraw ǵyow ye ǵomdzoahuwñe súnda Joseb ñe Mariyam naksü í Tawgyew uvro ge shew Yarusalem lañe jike.

23 Tawgyew i shotuko ge ǵimbo: “Vyew saw samkyo na Tawgyew ibó güdraw vyejome.”

24 Súnda Tawgyew i shotuko dalyedaw go chemeje, “Aşüm osa ksü, momeje paǵusa üsasa ksü lañe kügüwe.”

Simon i ñi-how

25 Se ñeto ge Yarusalem ge Simon iñiñ yo nüna a duw, súnda i güdraw nüna seyo Tawgyew i kügüw nüna, súnda Israyel ge ǵüdzüjo i ǵyokrü, seyo ǵulo güdraw üdra dusa.

26 Súnda ǵulo güdraw yo truhua, ba Tawgyew i saw Masi í mahohulu, ba madzüvzüjome.

27 Súnda í ǵulo Güdraw i ñegru nopsü ge jidügye; súnda iyaw ñe üyañ naksü se agüsa Jisu íbo, ahugo shotuko na dajoñe veñe lajikedaw sesse,

28 súnda Simon i angasa í lolalyeñe, Tawgyew í troñe ana che:

29 “He Tawgyewwa, ba ñu chew kudabi, bá kulo í ba ǵüdzüw yo kadügyejodabe;

30 Hado chemeje noñi yo ba muchoadügyedaw ye hohudamme.

31 Djú ba vyew druguw-drulyiw gow nüna na hovow sa a dadrü kikülyadama.

32 I utro sama nabo umsow truhoahuw müsaw da kakülyajome, Sünda Israyel go djo nüna nabo lüshü-lübajome.”

33 Sünda üyaw ñe üyañ naksü ubo gow ñu chedaw yo mavenghuatcheseñgudru.

34 Sündawñe Simon i í gağüzü djüñe, üyañ Mariyam í che, “Howe, i Israyel go na gaañe seyo pülyidügyejo go, seyo ana a chi shedügyejoñe gyokrüdügyeda, seifo go ñu zeğijome.

35 Sünda ba gülo je vetsü yo vudüga-vudüga da-jome. He yo şüpo na drü-lu ge vedaw na truhua-jome.”

Hanna i yo trudaw ñu

36 Sünda Asher gübye go Fanual üsam a duw iñiñ Hanna, i ñihow trum: I şüpo mukrombi, I ülshi dzüwñe üdra gzü daw yo odje mro kuw shüfisawba.

37 I odje şügzügüträ psügi gow müjem: sünda ñegru keje matrahuw ñegiw-ñetow drüpsü-ñilyi mañiw seyo kügüñe gyonggudruwba.

38 Sünda i sehu ñeto süge jikuñe Tawgyew i drü-lu yo uw che, sünda vyew ná, dju Yarusalem i yo muchoajoñe gyokrüvodaw na, ifo go ñu trumyokülye.

Josep ñe Mariyam naksü ñe katcho

39 Sünda na Tawgyew davyedaw shotuko üğü ye vyew damdzoahuwñe sese Galili ge nudzog ñetrü Nazrat ge katcho.

40 Sünda angasa ye nugow lya, sünda bolu dukülyebi, seyo patsü-sholu tukoaha, sünda Tawgyew i nülvo üdra sa dusa.

Angasa Jisu ñegru ge

41 Üyaw ñe üyañ naksü oje drü-drü Yarusalem ge Fasa rhano ge jinggudru.

42 I oje güyo ksü kuwñe, na rhano ge êgidaw ñom í daw Jerusalem ge ji.

43 Sünda na vyew ñegi êgyomdzolye sese katcho, se angasa Jisu Yarusalem ge êgyotralye; sei üyow ñe üyañ naksü madanghu.

44 Na ana veñ, i upu jiw nadra dusamada, ñegi a kapseajebi: sünda na í nadraw seyo na ñeşü nangko ge tchüpüñe.

45 Sé matchülawñe na tchü-tchüñe Yarusalem ge katcho.

46 Seye ñegi dzü sefum ye na í ñegru nopsü ge dadrüw nangko ge êgyosañe, ná ñu dzüñe seyo naje i chi dzü êgyodaw hohu.

47 Seye küña na i ñu truw dzü êgyodama, se na vyew í danghuw yo seyo i ñu hutrow yo mavenghuatsü.

48 Sündawñe na í holyeñe mavenghualyeñe seyo üyañ i í che, “No sawwa, ba ñidra ana hado daña? Howe, baw ñiksü ba tağaw na veduw tchü ñegiaha.”

49 I í che, “Ba no hado tchüña? Hadoma madanghuma, no nó awu i ñe ge dujobabi cheñie?”

50 Seño i í ha ñu chedama, i se i madzüsüla.

51 Sündawñe i üdra kasa, sünda Nazrat ge kaku, sünda na chew dzü êgyosa; sünda üyañ i he ñu ye üdrü-ulu ge ve.

52 Seye Jisu i patsü-sholu seyo udru ge lyifilyi sündə Tawgyew ñe nüna naksü ubo yo go shülyi.

3

Yohañ Baptisma djüw ichi shi-ñu.

1 Nugo Tibiriyus Kesar ñetrü nugo dañe oje güträpom kuw sese, seyo Pontus Pilatus i Yahudiya go ñetrü nugo da shüi sese, seyo Galili ge Herodes, sündə ünu Filip Ituriya seyo Trakonitis go nugo da shüw sese, sündalye Abilene ge ye Lisaniyas go nugo da shüw sese.

2 Seye sese Anasñe Kefas naksü müga gow, setasega Tawgyew ichi shi-ñu ye, ge bye ge Jakariya ichi üsw Yohañ ütrü ge dzühuku.

3 Sündalye i Yordan hu itrügañ go vyew ñetrü-ñetrü ge jiñe, lalo muchojoñe drü-lu ye vyegudoweñe baptisma ifo ye truzekülye.

4 Yasaya i ñihow trulyedaw shi-ñu kako ge ǵidaw ye:

“Bye ge shogzükülyedaw nüna i ǵuksüwme he i:
Tawgyew i ǵabo dashüträvowe, i ǵabo í gudow davowe.

5 Kaguǵuhuw künama kazeǵiyijome,
Seye púsa je lüñew daajo;
Seye üküngüw ná gudojo, lüvzüw lüñew ǵabo
Sena ǵabo rhugro lyijome.

6 Seye uso duw chebiw ye vyew Tawgyew i muchoaihuw hohujome.”

7 Dju upu dyam na ichi ge baptisma lajoñe ji-huañe jikutsüdaw na, se na i che, “He byu üsa nawa, djo dju truda, he kalai lusuvyuw yo ǵe jehuatsüwe che?

⁸ Drü-lu vyegudofilaw kuw sheje lakuwe: seyo nudzoğ-nudzoğ drü-lu ge ana djuvyelajo dawe, se ñi aki-awu ye Abrahameñe; hado cheme no dju chengkoime, Tawgyew i he kunu yo je Abraham íbo mulo lakülyefjobame.

⁹ Seyo ya bo puğje ye shoñ ükrüträ ge vyedabi, sündada ha shoñ ye sheje uw yo majema, se na poskealye mi ge foahuebabı.”

¹⁰ Seyo nüna na í dzü, “Sename ñi ha dajowa?”

¹¹ I ná tru, “Djuchi ge polu ksü duma, se djuchi ge ñima se i djüwe seyo djuchi ge tsajo duma, se naje süna datsüwe.”

¹² Seyo patso-law na je baptisma law jiku, seyo í dzü, “He dadrüwwa, ñi ha dajobya?”

¹³ I ná trutcho, “Dju djóbo ǵyokrüima, se í fo-jelübzuw patso djulajo dawe.”

¹⁴ Seyo rhünakew na je í ana dzü, “Ñi ha dajobya?” I ná chetcho, “Djudru ge je külü djujowe, seyo mülaw-mütraw djufojo dawe, seyo nudzoğ chiǵa dadaw ge lüshüjo dawe.”

¹⁵ Sünda nüna na se í vyeksüñe ǵyomkoi sese, seyo vyew na nadrü-nalu ge Yohañ ifo go vyemkoi, haña he ashá he i Masi moşomachañe.

¹⁶ Sündawñe Yohañ i vyew ná che, “Nobó djo hu yo baptisma djüwbame, séșoye i kalaime, dju nó cheje saw-lyiw bolufowme; no ivro ge ichi shita udro tashaijoje ugõ ñiw sünabame, se i djó ǵulo güdraw seyo mi yo baptisma djüjome.

¹⁷ Ichi chiaǵi ye ichi ügzü a me; seyo i í ñetchü ye uw yo dagüdrayosome; seyo pulgü tcholadaw na üšaka lakeǵijome, séšo ügütchü na ye mi ge foajo se mi ye keje madzoñoajo.”

¹⁸ Sündalye i nüna na dadrüñ-dadrülye shi-ñu uw

je trusejome.

Herodas i Yohañ í pache ge kiw

19 Sešoye i psügimko yo ñetrü a go nugo Herodes í iñuw Filipus ufum Hirodiyas ifo go, vyew lalo datruw nafo se na sei í dadaw na fokülye.

20 Sündada Hirodes i vyew nağı yo je i fow lalo je datru, Yohañ í pache ñe ge shü vyewe che.

Yohañ yo Jisu í baptismal djüw

21 Vyew na baptismal latsüwñe, seyo Jisu je baptismal lalyeñe küğü ġyo, sündawñe ñedzü müsaag.

22 Seyo ġulo güdraw pağusa veduw ye uso dañe idru ge ġudrokülya, súnda ñedzüdrü go ñu zekülye “Ba nó sawme, ba yo no šüpo lüshüdame.”

Jisu i galyiw

23 Jisu i shi-ñu trukülyewñe, sese i oje dzügű kuw. I Joseb üsaw (nüna na ana vedabi), seyo i Eli ichi,

24 Seyo i Mattat üsaw, seyo i Lewi ichi, seyo i Malki ichi, seyo i Jannai ichi, seyo i Yusuf ichi,

25 Seyo i Mantiyah ichi, seyo i Amos ichi, seyo i Nahum ichi, seyo i Asaliya ichi, seyo Naggai ichi,

26 Seyo i Mat ichi, seyo i Matiyah ichi, seyo i Simi ichi, seyo i Yosek ichi, Seyo i Yoda ichi,

27 Seyo i Yohañ ichi, seyo Resa ichi, seyo i Jarubbabel ichi, seyo i Shaltiel ichi seyo Nari ichi,

28 Seyo i Malki ichi, seyo Adi íchi, seyo i Kosam ichi, seyo i Almadam ichi, seyo i Er ichi,

29 Seyo i Jisu ichi, seyo i Aliyejer ichi, seyo i Yorim ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i Lewi ichi,

30 Seyo i Simon ichi, seyo i Yahuda ichi, Seyo i Yusuf ichi, seyo i Yonan ichi, seyo i Eliyakim ichi,

³¹ Seyo i Maleyah ichi, seyo i Minnah ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i Natan ichi, seyo i Dawud ichi,

³² Seyo i Yise ichi, seyo i Obed ichi, seyo i Boj ichi, seyo i Salmon ichi, seyo i Nason ichi,

³³ Seyo i Amminadab üsaw, seyo i Arni üsaw, seyo i Henson üsaw, seyo i Peres üsaw, seyo i Yahuda üsaw,

³⁴ Seyo i Yakub ichi, seyo i Isahak ichi, seyo i Abraham ichi, seyo i Terah ichi, seyo i Nahor ichi,

³⁵ Seyo i Sarug ichi, seyo i Rawu ichi, seyo i Peleg ichi, seyo i Eber ichhi, seyo i Shilah ichi,

³⁶ Seyo i Kenan ichi, seyo i Arafzed ichi, seyo i Shom ichi, seyo Nuha ichi, seyo Lemek ichi,

³⁷ Seyo i Matushilah ichi, seyo i Hanok ichi, seyo i Yirid ichi, seyo i Mahallel ichi, seyo i Kenan ichi,

³⁸ Seyo i Enosh ichi, seyo i Shet ichi, seyo i Adam ichi, seyo Tawgyew ichi üsawwa.

4

Jisu í purkya

¹ Sündä Jisu i ġulo güdraw yo tukoañe, Yordan hu go kakutcho; seyo ġülo yo bye ge lagüshi laġüshi vye;

² Seyo ñegi piġü kuw mütü na dakütso-kikütso ho. Se ñeto ge i haje-haje matsa-matuw seyo se ñeto kamdzohuñe, sese i luhuşkü.

³ Sündäñe mütü ye í che, “Sünameje ba Tawgyew üsawşommeje, he kunu ye cheha odje lyaweñe.”

⁴ Jisu i í trutcho “Ĝidame, nüna na odje yo aka mashüjome.”

5 Sündatchowñe mütü ye í la djeketcho sündalye lügañe pu udru gow vyew druguw-drulyiw go ñetrü ná shemdzoa.

6 Sündalye mütü chetcho, “No he na he i vyew bá übraw daweñe djüjome, súnda no ñagra djüjome, hado cheholye he na braw nobabi, seyo no dju djügoñdama djüfijobame.

7 Sündada ba nó kügümeje, he na vyew bachi lyajo.”

8 Jisu i í chetcho, “Ana ñidame: ‘Ba bá nudzog Tawgyew í gaga dawe; seyo í kügüjo dabawe.’ ”

9 Sündatchowñe i í lalye Yarusalem go kügüw ñegru ñelütsü udru ge lalyi vye, sündalye í che, “Süname ba Tawgyew üsañommeje, babraw bá nudzog he ayo üla ge gaawe.

10 Hado cheme ñidabi, ‘I bábo í sorgomuko ná babo ñaksüweñe dügyejome’

11 Seyo ‘I bábo ügzü yo lolajobame, hado chemeje bá gaañe kunu ge bashi í mapadügyejoñe.’ ”

12 Jisu i í chetcho, “Ana je chedame; ‘Ba nudzog Tawgyew í dafimsoima djuhojo dawe.’ ”

13 Mütü ye í dafiyima madafima da hopüñemdzohuñe, sündawñe memja kuw üträ yo kahatrükralye.

Galili ge Shi-Ñi trukülyew

14 Sündatchowñe Jisu i Gulo Güdraw yo tukoañe, Galili ge katcho, súnda ífo go ñu ye üñisa üñisa yo küña ñetrü duma vyew dzühuzeğıatsü.

15 Seyo i süge Tawgyew í kügüw melye ñe ge truw ñe ge shi-ñu truñgudru, súnda vyew na í trotsüküğatsü.

Nasrat ge Jisu í ma góñiw

16 Sündalye i Nazrat ñetrü ge jiku; hayo sa a í dalañe shükyedama sese; seyo í nudzoğ daw ügű dajo ge ûyogow ñeto kuwñe kügűw ñegru ge jiñe kako ngüjoñe gudzu.

17 Ñihow Yasaya í gilyedaw kako ye í djü, sünda i kako ye tahalye, hayo sa a ûidama se i lakiye:

18 “Tawgyew í gulo güdraw nodra dume,
Sündada i sapse na shi-ñu truweñe nó lakülyedame,
Seyo nó ana daweñe kiadame, külyidaw ná shaaweñe,

Seyo üni gew ná hofidügyeweñe shi-ñu na truñe,
Seyo dügrülyadaw na lahuaiweñe,

19 Seyo Tawgyew ichi lüshü ûyojo oje í shi-ñu trujo.”

20 Sündalye i se kako ye pyelyealye í shürhaw ügzü ge djü, sündalye ûyoag: seyo se kügűw ñegru yo nüna na í homdzoatsü.

21 Sündawñe i ná che, “Yow he ûidaw ye djovro a damdzojemme.”

22 Seyo vyew na í umsolyeñe vyeatsü, seyo ha shi-ñu ye i umdzu yo zehuahima, se na i djühulye vyengatsü; sünda ná ubo chetsü, “Haña he i Joseb üsaw mowma?”

23 I na chetcho, “Djo nó he anabo zeğajobamme, ‘He mügawwa, nudzoğ í uw dagyolatchowe! No hadamje ñu dzühudaw ye ba Kafarnahum ge dadaw ná age nudzoğ ñetrü a je dawe.’”

24 Seyo i je chetcho, “No djó umsow cheime, djú ñihow je yow kuw nudzoğ ñetrü ge ügõ mapawme.

25 No bá umsow cheime, Eliya í ñeto ge oje dzü kuw ñedzü ye pyelyeatrülye, ana lyiladjew vyew druguw-drulyiw ge luhuşümoatsü, sese Israyel ge şüpyo müjem kadâ dutsü.

²⁶ Séšo Eliya í se namko ye djuchi ge je maki, Sidon go Sarfat ge Jewishñim mo müjem a ichi a aka ki.

²⁷ Seyo ñihow Elisha i shüi ñeto ge Israyel to ſüpyo gógo naw kadā, séšo Naman ñidaw Jewish mo Siriya go nüna yé tralye vyew na so güdraw madaw kadā.”

²⁸ He ñu ye dzühubyo-dzühuŷowñe küña na se ñegru a duma, se na vyew lusvyumfoatsü.

²⁹ Sündalye gudzulyitsüne í na se ñetrü yo lahua, súnda ha pudru to í ñetrü ūyodama, se pudru ulodza ge la jiku, í seyoşü üla ge dügaajoñe.

³⁰ Séšo i nalumko yo kahulalye katrükralye.

Ĝulo ma uw í ñepsü ge lahuahuw

³¹ Sündatcholye i Galili ñetrü go Kafarnahum ge jiku, súnda ūyogow ñeto ge nüna ná shi-ñu tru.

³² Se na í shi-ñu ye dzülye mavyenghuatsü hado chemeje í ñu ye dügyebyo-dügyeŷowdra du.

³³ Melye ñe ulunge nüna a du, djuso ge ĝulo mauw kamyo ūyodama. Se i ſüpyo gow yo ŝogzukülye,

³⁴ “He Nazret go Jisua, no bá ha tsünghu? Haña ba no damtrüajoñe jikuwma? No bá danghuwšowa ba djuma? Ba Tawgyew ichi güdraw üsaw ñe sakülyedaw yewa!”

³⁵ Jisu i í züñe che, “Mazüda ūyosünda i yo kahuag!” Sündawñe se ĝulo mauw kamydaw ye ilungo haje ma uw madalyew kahuag.

³⁶ Sei holye vyew na aañiñe vyeatsüg, seyo se na naĝütchü ge ñu trugiñe che, “He i ye küna ñu baješoma? I se ĝulo ye ñigudu yo maĝew dügyebyo-dügyeŷyoia, sündawñe se i je kuhuabai.”

37 Hangge je hangge je ímdo í kadang ifo truğitsüabaibi.

Patras ichi apyeñe utro nüna na dagyow

38 I ñegru yo kahuañe simon í ñe ge ji, süge se Simon (Pirat) ichi apye ye uso shüñē nala. Sündada i íbo i kügütcho.

39 I ichi üñisa a gudzulye se usso shü nadaw í züg, züwñē sese usso shuw ye gabruag súnda uwabyo-uwağywñē i süge age da í datunotcho.

40 Dru guamkoi sese dju-dju sama-sama yo nomñew yo so natsüdama, se na ichi ge la jikutsü, sündawñē i ügzü ye nadru ge a a dañe vyeñē na dagyotsü.

41 Sündawñē êglo mauw na šogzuñē che, “Ba Tawgyew ichi üsawwa,” šüpyo nachi go kuhuatsü, séso i se na züñē seyo ñu mazüdügye, hado chemeje na danghudabi, i Masi cheñe.

Galili ge shi-ñu truw

42 Súnda ñetoahuwñē i namko yo kahuañe güdzüw ge katrükralye, sündawñē upu na í tchüsetcho ichi a kakusetcho, súnda í dügoha, nachi go djukatrükralyeweñē.

43 Séso i ná chetcho, “No ñetrü utro ge je Tawgyew ichi shi-ñu trujo dulumme, hado chemeje nó he í daweñe kiabadamme.”

44 Súnda i Galili ñetrü go ñegru ge shi-ñu tru.

5

Jisu ichi shürhaw

1 Upu na ichi ge gapulotsüñē, seyo Tawgyew ichi shi-ñu na dzütsükügütsü, súnda ibó ge Gannesrat go huğülyi üdza to gudzu, sese ana a da.

² Sese i huğülyi üdza ge lü ksü vyedaw hohu, seyo tromaw-dzükruw na ná tromaw na tchegüdramkoi.

³ Se lü namko ye a ye, se Simon ichi ye lyimyoalye, i í hudza ge me latrülyeweñe kügüñe che, sündawñe i lü ge ñyolye i nüna ná shi-ñu trukülye.

⁴ I ñu trufiahuwñe, sese i Simon i che, “Gyuw ge la jikewe, seyo tchü lügyejoñe bá tromaw ye majo dawe.”

⁵ Simon i í chetcho, “He Tabrawwa, no yakülyi ñegimüträ kuw koğıw dawye ha malügyelafibi; sedamje ba ñu cheda, tromaw mamkoime.”

⁶ Se i süna dawñe, ichi tromaw ye tchü aña-sütchüw tromaw gağalajew malgrula.

⁷ Sündaw i í draw utro lü ge gyodaw na, age djeñe latunoweñe naje damche: seyo se na djekutsüñe, se lü ksü ye gudze-gulüşüahuw lagu vye sünda lü yeje mülajo ladjew latchuğyo vye.

⁸ Se na holyebi Simonñe Patras naksü Jisu üshitrü ye gaañe, seyo che, “He Tawgyewwa, notrügañ yo katrülyewe, hado cheme no lalo nünabame!”

⁹ Hado chemeje aña sütchüw tchü lügyeladaw í holyeñe i seyo üdra ayo na mavenghuatsüdabi;

¹⁰ Seyo sünatchombo Jabdi í üsaw Yakub ñe Yohañ naksü je, dju Simon í shürhawma, mavyenghuatsü dawñe Jisu i Simon í chetcho, “Djuğejodawe, ayogo ba nüna ná üshü tsülajo dawe.”

¹¹ Sündawñe na lü ye hudza ge lakulye seyo sa a tralye ífum ífum kase.

Ĝoĝo í güdraw daihuw

¹² I utro ñetrü ge dulu sese, se süge ġoġo yo tsafaohuw nüna a ye jiku, sünda i Jisu í hohu-

lye uvro ye gakülyea, sündalye kügүñe che, “He Tawgyewwa ba dagyojoñe vyedameje nó ba muchoadügyefijoşome.”

¹³ I ügzü ye djüñe dadülye che, “Bá muchogüdraweñe, no vedame.” Sündawñe ichi se گogo tsadaw ye seşügudo ye kagüdrüatsü.

¹⁴ Sündawñe i í trudrüse, “Djusaje djutruwe, séso kaňe babraw ba mügaw na shewe, seyo ba kündä güdraw mucholawma se fo ye, se hadamje Musa i djüvyelyedama se í djüwe ifo gow trufijoñe.”

¹⁵ Séso íbo gow ñu šüpyo tüga-zeğitsü, seyo šüpyo nünaru ye ichi ge shi-ñu dzüjoñe seyo sonaw na dagyolajoñe ichi ye keğitsü.

¹⁶ Séso i nüna ñiw ge utroga kagañe kügüñgudru.

Jisu i külyi-güdjew naw í dagyo

¹⁷ Ahua ye ana a datcho, i shi-ñu trumkotchoi sese, Farisiñe dakyew kikyew na sa a گyoda, dju Galili seyo Yahudiya go küña ñetrü duluma sego na, seyo Yarusalem go jiku; sünda naw na dagyoijoye Tawgyew í گagra gokyew ye idra ye duse.

¹⁸ Seyo howe kagua na külyi-güdjew naw nüna a ye, ñelütsüdru ge lalyi, seyo na í güträ ge la jikuñe lamyoañe seyo Jisu ivro ye vyejoñe daahi.

¹⁹ Seyo na upu mutchusübyeñe ñelunge la majimyofiwñe, na ñelütsü udru ge lyilyiñe seyo ñeltsü tahalye, í güträ nadra ye Jisu uvro ge ulungko ye kikülyeaha.

²⁰ Jisu i na umsow lutuksüw vyedaw ye holyeñe che, “He nüna bá lalo ye muchoajemme.”

²¹ Sündawñe shizew-ñuzew nañe Farisi nağütchü cheği, “He i djubajema, Tawgyew í mow uw zehi ye? Tawgyew í tralye dju lalo na muchoifiwa?”

²² Jisu i nalu ge vyedaw danghulye ná che, “Djo djolu ge ha vyemkoiya?

²³ Hado vyedoña? Ana chejoma, ‘Djo lalo ná muchoadama,’ semome ana ma ‘Gudzuñe seyo kutro djeg?’

²⁴ Séso ye ana dadá djo danghujo dawe nüna üsaw í druguw-drulyiw ayo lalo muchoaifiwme.” I se külyi-ŷüdjea nado í che, “No ba chemkoi me, gudjuwe seyo bá ſütrü ye lalye ba ñe ge la kabi.”

²⁵ I jeañe ütrü a gudzu, seyo hayo sa a í gudru dama se í lolalye, Tawgyew í trolye í nudzoğ ñe ge kajebi.

²⁶ Sündawñe vyew na mavyenghuatsüñe Tawgyew í trotsü, sündalye ſüpyo ġeñe che, “Yow ñi sama a ñu hohujemme.”

Matti í balaw

²⁷ Seye sefum a i ñepsü ge jihua, seyo Leviñe ñidaw a ye patso-law nüna ye patso ñe ye ġyodaw hohu, súnda í che, “Nófum kasewe.”

²⁸ Sündawñe i vyew tratsülye ífum kase.

Lalo nadra tsasaw

²⁹ Sünada Levi i í ñe ge ava tsaw rhano a djü; seyo súnda se patso-law nañe seyo nüna utro a upua nañe üsha ġyoñe ava tsa, ſüpyo upu dyam.

³⁰ Seye Farisi nañe seyo shizew-ñuzew nañe í shürhaw ná ana cheñe zekütso-zemrhü “Djo patso-law seyo lalobraw nadra hado ġyoñe üsha tsa-tu daiya?”

Luhušüw-lukrow ġyw ge Jisu i dzüw

³¹ Jisu i na chetcho, “Müga ñachi ge so manaw na majijome, séso sonaw na jijome.

32 No nüna güdraw na mowme, lalo duw ná nadrü-nalu lagudoijoñe balaw kakuwme.”

33 Seyo na í chetcho, “Yohañ í shürhaw na ye şüpyo uw yo matsa-matuw kügüne gyoiwa, seyo sünambó Farisi nachi go na je, séšo bá shürhaw na ye tsa-tuiwa.”

34 Jisu i ná chetcho, “Hawa ba name gzü jiw nüna ná gzübraw ye nadra dulu sese, matsa-matudügyefijoma?”

35 Séšo se ñeto je kakujome, sayo sa a gzübraw ye nayo utroga dajome, sese na se ñeto ge matsa-matuw dajome.”

36 Ná i zeğaw a ze tru, “Dju nüna yo gyeükün ye tağane dju matüpsuwme, semome ükün ye tağajobabi sedamje se tüpsüdaw ye je gye üme üdra makamyoğijo.

37 Seyo dju je tsühu ükün ye dzağı üme gye mapyujo, semome tsü ükün ye se dzağı üme yebó byoğalye kasuajo, seyo dzağı je mau lyajo.

38 Séšo anggur uhu ükün ye dzağı ükün ge pyujo dume.

39 Kagua nüna na tsühu üme ye tulye ükün ye matuğōñjo, hado chemeje na truibi, üme ye ufom-dodaşo cheñe.”

6

Jisu Sabbat go Tawgyew

1 Sündalye gyogow ñeto sehu i vi goşü dañe kamkoi sese, seyo í shürhaw na pu ye trükülyelalye, üzkü yo shükrüne tsa-tsa ka.

2 Sese Farisi namko yo na hadamje chekülyetcho, “Djo süna chiğä hado dawwa hai ye gyogow ñeto ge madafiwjoma?”

³ Jisu i ná trutcho, “Hawa djo he í mangüma, nugo Dawudñe üdra ayo na luhušüda sese ha dawma?

⁴ I kündñañe Tawgyew ichi ñe ge jima, seyo lapsü djüdaw go odje na lañe tsa, se na bó mügaw ná tra-lye djusaje matsafijo, seyo ídra yo naje djüdalubi?”

⁵ Súnda i ná chetcho, “Nüna üsaw ye ̄yogow ñeto ge je Tawgyewbamme.”

̄yogow ñeto ye sonaw ná dagyow

⁶ Súnda ana dañ ahua ye ̄yogow ñeto kuw sese i ñegru ge jiñe shi-ñu trutchoñe da ̄yo; seyo sa a nüna a duw ye ügzü fuvro go krosdzüada.

⁷ Shizew-ñuzewñe Farisi na í hadamje zeñe ñu jojoñe hoksü ̄yo, i ̄yogow ñeto ge dagyoahima madagyoima hojoñe.

⁸ Séso ibó nalu vyedaw dâhuñda; sündada i se ügzü kroadaw nüna í che, “Pülyiñe, umko a gudzug.” I pülyiñe gudzu.

⁹ Jisu i í chetcho, “No djo he dzüime ̄yogow ñeto ge ha dafijowa, uw dajo veima mo mau dajoma; shüw ná ̄gaksüjoma mo māgaksüjoma?”

¹⁰ Seyo i vyew ná hozeğıatsülye, se nüna í che, “Bagzü ye vro ge djüwe.” I süna da, sündawñe ügzü ye muchoañe uw lya.

¹¹ Séso se na ñepsü ge kuhuatcholye lusvyuñe nāgütchü poğitcho, ñi he Jisu idra ha dañelye?

Shürhaw ̄gü yo ksü

¹² Seyo se ñeto bó i pudru ge küğüw katrukralye, seyo akülya ñetow Tawgyew í küğü ñetoaha.

¹³ Ñetoahuwñe, i í shürhaw ná balalye namko ye ̄gü yo ksü ye pola, sündalye ná shürhawñe che.

¹⁴ Sünda se na heimme; Simon í ñiñi ye i Patras
ñe je vye; seyo í ñuw Andriyas, seyo Yakub, seyo
Yohañ, seyo Fillipus, seyo Bertulme,

¹⁵ Seyo Matti, seyo Tomas, seyo Halfais í saw
Yakub, seyo Simon dju í Jeletes je chewma,

¹⁶ Seyo Yakub í saw Yahuda, seyo Yahuda tcho
Iskariyoti, se i í tsadrüahuw lyikülye.

Jisu i nüna ná truñe dagyow

¹⁷ Sündawñe na ídra kagalye no üpra a ye
gudzutsü, sündä ichi shürhaw na upu mutchu,
seyo vyew Yahudiya na, seyo Yarusalem, seyo Sor
seyo Sidon go sütügülü üdza ge küña ñetrü ma sego
şüpyo nüna upu na je,

¹⁸ Dju i shi-ñu truw í seyo ûgulo ná muchoañe
dagyojoñe ichi ge jikutsüdama, süge dutsü. Seyo
chigüje na maw da vyedaw na je uw dagyo.

¹⁹ Seyo vyew na í kidügýoñ vyetsü, hado cheme
íso go ûgagra na kahuañe ná muchoahi.

Gagüze shi-ñu

²⁰ Sündawñe i í shürhaw nachi ge hoñe che,
“Şüvzüwme bá, ñeto daw ye,
Hado cheme Tawgyew ichi ñetrü ye bachime.”

²¹ “Şüvzüwme bá je, dju luhuşüdama,
Hado cheme ûaksüjome,
Şüvzüwme bá, dju ksei ma;
Hado cheme tchüjome.”

²² “Şüvzüwme bá, dju nüna üsaw íbo
Bá mau dajome,
Seyo bá lahuajome, seyo bá tchügô-hoôjome,
Seyo bá ñiñi danghulye vyetsü djojome.

23 “Sehu ñeto lüshüñe gyojo dawe, hado cheme hojo dawe, babó soğgo ge lapsü dume. Í bupye-ñipyé ñihow kew nadra je süna dawbamme.”

Dzüngawhuw shi-ñu

24 “Séšo tui me djo, dju bo-luko duma,
Hado cheme djo djolu vyew apyew pajebi.”

25 “Tuime djó dju hesahe ǵaksüwdadama,
Hado cheme luhuşüjome.”

“Tuime djó, dju hesahe tchüima,
Hado cheme duhu pajome seyo ksejome.”

26 “Tui me djó, nüna na djodruge uw chejome,
Hado cheme ná bupye-ñipyé na mülaw ñihow
nadra je ana dawbamme.”

Vyeñiw na je nülvowe

27 “Sešo dzüvodo djó no chei me, bá vyeñido na
nülvow dawe; bá dju mau daiba sena uw dajo
dawe.

28 Bá dju chemui ma, sená gaǵüzü djüjo dawe; bá
dju zeamei ma, senábo kügüijo dawe.

29 Dju bákrumo ge tcheima, ichi ge krumo a go
je djüwe; seyo dju bachi güfaw laǵaima, se í bá polu
djulawe djuchewe.

30 Dju damje bá prüima sená djüwe; seyo bachi
gań laǵaimeje, í djuprüwe.

31 Seyo ba nüna ná bá kúna daweñe vyedama,
baje ná süna dajo dawe.

32 “Sešo ba bá nülvow dai ná akasa ba nülvow
dame je, ba ha dew dawwa? Hado chemeje lalo
dado na je, ná dju nülvow daima na je sená nülvow
dašoi.

³³ Ba bá dju uw daihi ma sená akasa uw daijobame, bá ha dew chejowa? Hado chemeje lalo daw na je süna bó dašoi.

³⁴ Sešo ba í chi gudzumeje, nachi go patchojoñe vyemeje, bachi ha uwwa? Hado cheme lalo daw nağütchü je chi bó gudzuşoi.

³⁵ Sešo bá vyeñido nadra nülvow dawe, seyo uw dawe, seyo patchojoñe mavyew chi gudzujo dawe; seyo babó dew lapsü lyijome; seyo ba Tawgyew í üsañe chejome, hado chemeje i se nabó dju maşüvzüdügýejome, dju kew nadru ge nülvöi me

³⁶ Baw küna nülvosüwma, sünambo ba je nülvöjo dawe.

Udru ge dju truchaoawe

³⁷ “Külü dju jowe, sündame badru ge je külü majojome; trudañe djuchewe, badru ge je truda machejome; aloijoda, sündameje bá je alojome.

³⁸ Djüjo dawe, sündame bá je djüjome: nüna na düsüz-düsüzüñe seyo so-soñe seyo gusuañe badru ge suisjome, hado cheme ha chi yo ba tsoima, se chi yo babó je seiyo tsojome.”

³⁹ Sündatcholye i ná zeğaw a yo chetcho: “Hawa ñigew ye, ñigew í gabó trufijoma? Hawa naksü noğu ge magaajoma?

⁴⁰ Shürhaw na nudzoğ chi dadrüw na yo madewfojome, sešo djudamje dagro dama, i í chi dadrüw imbó vyedujome.

⁴¹ Ba bá ñuw ichi iñi go gashüsadaw shobosa í hado hoiya, seyo bá nudzoğ báñi go sholbosa duw ye maholama?

⁴² Seyo ba bá nudzoğ bañi go sholbosa mähomeje, ba bá ñuw ichi í kündä chefijowa, ‘No

ñuwwa, mola bañi go gashüdaw ye lahuajoma?" He dakulyutchüwba, uvromashü bachi iñi go sholbosa lahuavzüwe, sündameje sese bachi üñuw ichi iñi go gashüdaw ye hohulye lahuahifijome.

Shoñ í hosüjo ye üje yo

43 "Ha shoñ uw a je ñime, dju sheje ha madağıw jewma, seyo ha madağıw shoñ je ñime, dju shejo uw jewma.

44 Shoñ küña duma, nudzoğ üje yo hosüwme; hado cheme nüna na gralye go lufuje mapyowme, seyo küfsüje go angur mapyofijome.

45 Nüna uw na nudzoğ lu go ñu uw chehuahi; seyo nüna mau na nudzoğ lu go mau ñu na mau yo chehuajome; hado cheme lu ge ha gudama se i namdzu go kahuajome.

Ñe daw nüna sama ksü yo duw

46 "Ba nó ñu chew ná madzüjomeje, sünameje hado nó 'He Tawgyewwa, he Tawgyewwa,' cheiya?

47 Dju damje nochi ge jikuima, seyo nó ñu í dzühulyeñe zew dzüima, no djo trujome, na dju vyeduwma?

48 I se nüna i vyeduwme, dju ñe damkoi sese nogüdzü ye ǵyw chigalye kunu ge ñekrüuzuñe, seyo hutchuǵo-ǵolüsü ye idru yo da kaa, séso í madañifijome; hado chemeje i lyow yo dada.

49 Séso dju dzhutcholyeñe zew madzüma, se i se nüna i dambo vyeduwme, dju nogüdzü ye ñekru lyow madaw dadama. Se udru ge hutchuǵo-ǵolüsü kame, i sebyo-seǵyo ngüañe seyo se i gaañe ganügaǵaha."

7

Kulokyew ichi umsow vyedaw ye Jisu i vyelamo

¹ I í ñu ná nüna na trumdzaloalyeñe Kafarnahum ñetrü ge jiku.

² Sündä mükaw a ichi kulosom djú i, í ñešümbo veduw vewma, usso nañe dzüjo veduw lyada.

³ Jisu iñiñ hutraw-notraw dzühulyeñe Yahudi ñetrü go nugow na üträ ge í kulo í jikuñe dagyoiwe cheñe ki.

⁴ Na Jisu ichi ge jikuñe ishiträ ge gaañe ana che, “Ba ibo he i daijo dawe

⁵ Hado chemeje i ñí ûbyye na nülvo daw, sündä ñi melye ñe ije i daihu.”

⁶ Jisu i nadra nadra hutro jisa, sündä i ñe yo aña üga ñibisa sa a, mükaw i üdraw na yo ana cheñe ki, “He Tawgyewwa, ba ñikuñisüw djudajodawe, hado chemeje nochı ge übadzü ñime, ba no ñelütsü pudaw ge jimyojo.

⁷ Sündada nudzo no bachi ge jikujo übadzü duñe mavemme, sé ba bá ñu i truñe no kulo usso dagy-oijodawe.

⁸ Noje nüna na üla yo nünabame; sündä shipashi na nogzü geme, sündä nüna a í ‘Kab’ chewñe se nüna ye kaw, sündä ütro a í ‘age kab’ chewñe i kaku; sündä no kulo na ‘He i da’ chewñe na se chiğä i daag.”

⁹ He ñu í dzühulye Jisu i lumashüw vea, sündä i ufum ge nüna upu kalasalai nachi ge tcholtruğiañe cheñ, “No djo he trungkoi heme, Israyel ge je no ana veksüw mapame.”

¹⁰ Sündä nüna kidaw na ñe kaku hobanda, kulo usso nadaw i dagyovodabi.

Dzüdo í shüdügye

¹¹ Me ñegi fum sa a i Nayan cheñe ñetrü a ge ji, ichi shürhaw nañe seyo nüna upu üdra jisa.

¹² I se ñetrü gow füta üträ iñisa jiku, hojodawe, nüna na ñimo a i ñepsü ge la kahuangkoi; se ye üyan üsaw akasa ba, súnda i müjem: súnda ñetrü gow šüpo nüna aña üdra dusa.

¹³ Í hoñe Prabu üdrapra-ulupra na, súnda i cheñ, “Dju ksewe.”

¹⁴ Sündawñe i iñisa ge jikuñe ñimo vedaw i ki; súnda gidaw na ûgogog jebi, sündawñe i cheñ, “O muhumya, No ba chengkoime, pakülyejodawe.”

¹⁵ Sündawñe se dzüdaw ye pakülye ûyo, súnda üträ zekülye: súnda i í üyeñ i djülye.

¹⁶ He yo vyew na ûgeatsü, súnda na Tawgyew ibo gow troñe ana che, “Ñimko a šüpo dyew ñihow truw a kakülyadame, súnda Tawgyew i í nülvow í nüna na she.”

¹⁷ Súnda ibo gow ñu ye vyew Yahudiya seyo iñisa gow vyew ñetrü ge truzegiatsü.

Yohañ Baptisma djüw í dzüw

¹⁸ Súnda Yohañ i í shürhaw na he ñu na trutsü.

¹⁹ Sündawñe Yohañ i í shürhaw nangko yo ksü i balalyeñe Prabu ichi ana dzüw ki, “Kakujo ye babamma, mo no utro na ûyokrûjoma?”

²⁰ Na ichi ge jikuñe cheñ, “Yohañ baptisma djüw i ñi bachi ge ana a dzüw kidame, se ye kakujo ye babamma, mo no utro ûyokrûjoma?”

²¹ Sa yo sa a i šüpo na usso naw yo seyo duhu yo lahuaida; súnda mütü kamyodaw seyo šüpo iñi ûiw na iñi djü.

22 Sündä i í che, “Djo ha ha hohuñe dzühudama, kañe Yohañ i trujo dawe; iñi ñyw hohungkoimme, üshi lyew kahingkoimme, ñgogo nadaw i dagüdraremme, ufu vaw dzühungkoimme, sündä dzüdaw ye üshükülyejemme, sündä sapse na Tawgyew i shi-ñu trujeme.

23 Tawgyew i šüvzüw djudra duma na ushi mahüträjome.”

24 Yohañ i kidaw nüna na kawñe, Jisu i Yohañ ubo gow nüna na ana tru, “Djo bye ge ha how jiña? Ha, ñedzülyiw yo age ngüa süge ngüa daw müsuğ i?

25 Nameje djo ha how jibaña? Ha, nüna gye howsa shedaw í? Howe, dju gye-ñuvo uw sheima sündä ñe uw ge gyoima, na mahal ge ñyowwa.

26 Nameje ha how jimdobaña? Ha, djuma a ñihow í? Am, no djo trungkoime, ñihow truw ije dyewfo.

27 He ye sebamme, djubo ñidama: ‘Howe, no muko í bavro bavro kijome, dju bavro ge kañe ñgabo gudow davojome.’”

28 “No djo trungkoime, mim naluhu yow sadaw na, namko ye Yohañ i dyewfo djuje mome sé dju Tawgyew i ñe ge imisafo dama, i se ije dyewfo me i.”

29 Sündä vyew nüna na seyo patso-lavow naje dzühuñe Yohañ ichi gow baptisma lañe Tawgyew i umso ve.

30 Sé Farisi seyo shotuko-kunu davow na ichi baptisma malañe Tawgyew i ñgabo shedaw i madzü.

31 “Sündada: no he shütsongkoi gow nüna na ha üdra tsojowa? Na ha veduda?

32 Na se angasa na veduw dju bajar ge ñyoñe

nağütchü ġuksuġiňe ana cheġiw, ‘Ni babo bzüva viw, se ba ūnuksu je mada, sūnda ni duhu dawgeje ba kseje makse.’

³³ Hado chemeje Yohañ baptisma djüw i odje je matsaw kakülyada seyo tsü je matuw kakülyada, sé ba cheiye, usso ge mütü du.

³⁴ Nüna üsaw na tsa tuñe kakülyahume; se ba chewye, ‘Howe, tsaġotüw sūnda tsü tujetchüw nüna nawa, patso-law üdraw seyo lalo gifuġuw nadraw.’

³⁵ Sé patsü-sholu ye nasaw nachi í umsoñe da veda.”

Simon Faresi ichi ñe ge lalobram í muchoahuw

³⁶ Sūnda Farisi a ye í üdra ava tsasaweňe bakuda; sūndawñe: i se Farisi i ñe ge jiňe ava tsajone ġyoha.

³⁷ Süge se ñetrü yo lalobram a ye, i Farisi i ñe ge ava tsaw jikuňe ġyoda che danghulye, kunulübзü yo daw shüve a ge ſowsa ſow uhu lajikuda.

³⁸ Sūnda üshi ütrü ge, fum gow gudzüňe kseňe üshi i ünišü yo dağüňe sūnda nudzo ükye gow ükyetrü yo dügüdra sūnda üshi ge umdzu yo tsa tsaňe, ſowsa ſow uhu yo ſüi.

³⁹ He í hollyeňe, se Farisi dju í baladama, üdrü-ulü ve vemche, “I ñihow truw nünan meje i danghujobi, dju i kingkoima, se ye djuma seyo küna mimma cheňe? Hado chemeje ibo lalobrambabí.”

⁴⁰ He í dzühulye Jisu i hutrolaňe cheň, “Simonña, no ba hadamje a chejome.”

⁴¹ “Bo djüw a ichi gudzuvaw ksü duw, a ye lumu yo bosüň fo pom, seyo utro a ichi ge lumu yo bosüň pomġü duw.

42 Ichi ge domgütchojo ñiahuñe, sündawñe i naksü maksü i ujobammeñe traaha. Sünda: naksümko a dju í nülvo fo vejowa?”

43 Simon i cheñ, “no vew ge, i djú aña traafodama.” I í cheñ, “Ba uw vebadamme.”

44 Sünda se mim ichi ge tcholtrüñe i Simon i che, “Ba he mim i homa? No ba ñe ge jikuwbi sé ba nó üshi chejo hu je madjü, se i noshi i iñišü yo dagzüida, seyo i nudzo ükyetrü yo dügüdraida.”

45 Ba no umdzo yo bubu matsa, se no jikuw yo i noshi i umdzo yo bubu madamdu.

46 Ba no kye ge tel je mašüi; se i noshi ge ſowsa ſow uhu ſüida.

47 “Sündada no ba chengkoime; i lalo ſüpo duw ye, muchoihumme, hado chemeje i ſüpo nülvo dada; sé djuchi mesame muchodama, i nülvow je mesame dawba.”

48 Sünda i mim í che, “Ba lalo muchoajemme.”

49 Sündawñe üdra a ava tsaw ḡyosadaw na, nadrü-nalu ve vetsü, “He lalo na muchoihu ye djuba-jema?”

50 Se i mim i che, “Ba kügüw ye ba ḡaksüi damme, lüshüw yo kajodabe.”

8

Jisu ichi shürhaw na

1 Se yo na ñetru ñetru shi-ñu tru ka, seyo Taw-gyew í ñe gow shi-ñu na truñe kahiw, sünda i nadra shürhaw ḡü yo ksü duse,

2 seyo mim üchea naje djuso gow mütü na lahuañe so naw na dagyodama, se iñiñ ye Mariyam Magdalini chewme, djuso gow mütü mro kahuadama.

3 Seyo Herodes i hokrūvow Kuja ufum Yoanañe Susana seyo ſüpo mim na í ná gañ-miği yo na kulom na hotunovow.

Iği truw ichi zeraw

4 Nüna upu jikyeğiatsüwñe, seyo ñetrü ñetrü gow na je üträ ge jikutsüwñe, i zeğaw tru:

5 “Üsü traw nüna a ye üsaw traw jihua: trangkoi ye üsü üchea ye ġabokutru ge gaa, sünda dügrüprag, seyo ñedzü gow musu na pilag.

6 Seyo üche ye kunuka udru ge gaa, sünda shükülye, séšo hu gzüw mapawtro graha.

7 Üchea ye tsü namko ge gaa, sünda tsü na üşa üşa shüsañe i shümüla.

8 Seyo üchea na no uw ge gaada, sünda shülyilyeñe sheje fuğua dzaw djüda.” Ana chefialyeñe i gow yo ñu che, “Djuchi ge dzüjo ufu duma dzüsawe.”

Zeğaw yo trudrüw

9 I shürhaw na i dzü, “He zeğaw ichi hawa?”

10 I cheñ, “Djo Tawgyew i ñe go ñu na dzüsüdügyewbi, se utro na zeğaw go trujome, hado chemeje na hohuñe mahohujome, seyo dzühuñe je madzüsüjome.”

11 “Zeğaw í chemeje ana me: üsü ye Tawgyew í ñume.”

12 Ğabo üdza ge ġyodaw na dju dzühudama; sündawñe mütü na jikuñe nadrü-nalu gow Tawgyew í ñu i lañe katrukralye, hado cheme ana malyajoşoma na Tawgyew i küğüñe na ġaksüw pajo.

13 Kunnu udru ge duw na, dzüñe lüshüw yo shiñu bo lašoi, séšo ükrü ñiw tro ye na umso mesame kuw ve, sünda muchow ge gaaha.

14 Dju kusu ge gamyoadama, se na, dju dzüi na, sé vro ge kañe vesumow seyo bo-luko seyo shüng-dongkoi ge duhu ge gamyojome, sünda na sheje maňujo.

15 Sé no uw gow na he me, dju shi-ñu lu-drü lümyew yo dzüñe veima, na se yo sheje lakufijome.

Mitrü yo zeğaw

16 “Djuje müsaw tchüholyeñe boğtom yo pelye mavejo, seyo buğo ufum ge mavejo, sé mütchü ubo ge vejo, hado chemeje nüna jikudaw na müsaw pajo.

17 Haje mamüşüme, ha ye matruhoajoma; seyo haje trumşüw ñime, se ye madanghujome sünda müsaw mapajoma.

18 Sündada güdzüw ǵyowe, ba ha vego dzüngkoima? Hado chemeje djuchi ge dumañe vedama, i djüpyojolume; seyo djuchi ge ñima, ichi gow se ije lağajome, ha ye ichi nudzoğchiñe vedama.”

Jisu ichi ñeşügmüsaw

19 Üyaññe uñuw naksü üträ ge jiku, sé nüna aña duw tro sa í matüvafilye.

20 Sünda í tru, “Baññe bañuw naksü ba tüvajoñe ñepsü ge gudzudame.”

21 I í ñu i hutrolañe che, “No aña no ñuw he bamme, dju Tawgyew i shi-ñu dzüñe seyo umso vewma.”

Şüw-lyiw law kaw í dağüdzüahuw

²² Sesüyo ahua ye i seyo i shürhaw na lü ge gyolyi, sündə i ná cheñ, “Age djebya, hu dügepsü ge jibo.”

²³ Sündawñe: na lü í shaa.

²⁴ Sündawñe na jiñe í dapüñe, sündə cheñ, “Tawgyewa! Tawgyewa! Ni mauwfimauw lyangkoimme. Sündawñe i pakülyeñe ñedzü šüw-lyiw seyo hu i lashüräw i miği sündawñe na damudoañe gëüdzüw lyaha.”

²⁵ Sündə i na che, “djo küküi ye hanga?” Se na ǵeaglye seyo mavenghuañe naǵütchü cheği, “He djubajema, ñedzü šüw-lyiw seyo hu naje dügyeiye, sündə na i chew dzütsü.”

ÊGuló mauw na lahuahuw

²⁶ Sündə Giraseni na ñetrü ge jiku se ye süge pseğ ge Galili hu üträ iñisa ge.

²⁷ I hudza ge jikuwñe, se ñetrü go nüna a í tüva, djuso ge mütü kamyodama. Seyo šüpo üǵaluw gomdo gye-ǵuwo je mashew seyo ñe ge je maǵyow nuǵu ge aka ǵyw.

²⁸ I Jisu i hoñe ǵogzu, sündə uvrotoi gaañe gow yo ñu che, “He Toǵgroyama Tawgyew üsaw Jisu! No badra ha dajo duwa? No ba chengkoime, no ñiku-nisuw djudjüjodawe.”

²⁹ Hado chemeje i mütü í se nüna usso go kahuawe cheñe dügylengkoi, sündada i üdra gow lyanggudrulai. Sündə nüna na í súlyeñtchü seyo súlyebu yo vogo vew, sedamje i se sü na gokyoaha, sündə mütü ye i sümbye ge sagańgudrudügye.

³⁰ Jisu i í dzü, “Bańiń hawa?” I cheñ, “Upu,” hado chemeje šüpo uǵulo na usso ge kamyolyedabi.

³¹ Sündə i í cheñ, “No noǵu ge djukadügyejowe.”

³² Süge puge vo upulo dyew a tsamroñe ûyoda, sündä: i í cheñ, "No nalung ge kamyodügyewe." Sündä: i í kamyodügye.

³³ Sündawñe se uğulo ge nüna usso go kahuañe vo usso ge kamyoag súnda se vo upulo ye gó ge güñañee husu ge gamyoñe gamüla dzüag.

³⁴ Fugulu ûyokrûw na se dagjew i holyeñe û
djeshükralyetsü, sündä ñetrü ñetrü ge kañe he ñu i
trutsüküga.

³⁵ Sündə nüna na se dajew i how jihuatsü, sünda Jisu ichi ge jikuñe dju nüna usso go uğulo mauw lahuadama se ye Jisu ishitrü ge gye sheñe ŷodaw i hohuñe ǵeag.

³⁶ Súnda hohusadaw nüna na ná tru, se ügulo mauw ye nüna i ñiku-ñisüw da vedaw í kündañe uw dagyodama.

³⁷ Sündawñe Giraseni ñetrü üñisa gow nüna na Jisu i cheñ, ñichi ayo kahuajodabe; hado chemeje na ñemëgekyoatsüdabi. Súnda: na lü ge gyolaye katrukralye.

³⁸ Djuso gow uŷulo mauw lahuadama se nüna ye
í che, no badra ſyokyejodawe, séſo Jisu i kadügyelye
cheñ.

³⁹ “Bañe ge kañe nüna na truwe, Tawgyew i kündaañe babo aña ſüw-liyw chīga dadama.” I kañe vyew ñetrü ge trüzēgiatsüg, Jisu i nobo küña ſüw-liyw chīga dadama.

Sonaw mim seyo dzüdaw mimsa naksü dashütcho

⁴⁰ Jisu i Galili ñetrü go kalai sa a, nüna na lüshüw yo i tüva; hado chemeje na í ûyokrüñe ûyow.

41 Sündañe howe, Yayir cheñe nüna a iñiñ dju ñegru go dyewma, i jikuñe Jisu ishitrü ge gaañe cheñ, “Noñe ge jisawe.”

42 Hado chemeje ichi oje güyo ksü yo üsam akasa a duw ye dzüasalaibi. I jingkoi ge nüna ishitrü ge gaatsü.

43 Sündä mim a dju oje güyo ksügomdo šü lu güowma sündä dju nudzo shüw-duw na so naw dagyow nadru ge tratsüdabi sedamje djugzü gow je i madagyofibi,

44 fum gow jiñe i gye üdza ge kig sündawñe sesügdo a i šü luw ye lumudoag.

45 Se yo a Jisu i cheñ, “No dju kidügña?” Vyow na makitsüñe chetsüwñe, Patras seyo üdra ayo dusaw na cheñ, “He Tawgyewwa, bá he nüna fupulodaw na düñe badru ge gaiwa.”

46 Séso Jisu i cheñ, “Djudamje a no kidawa hado chemeje no danghudabi nochı gow mu kahaujewa.”

47 Mim ye hollyeñe no mamušufijobañe vewñe, usso somsokyo jikülye, sündä ishitrü ge gaañe vyew nüna navro se trukülye, i hado kima, sündä kündañe mekutcho dagyogdama.

48 I í cheñ, “Nosamya ba kügüp ye ba dagyodañoñe, lüshüp yo kajodawe.”

49 I trungkoibalubi ye, ñegru go mügaw i nüna a jekuñe che, “Basam dzüdamme: mügaw i duhu djujüwe.”

50 Jisu i dzühuñe cheñ, “Djuğejodawe; kügüp jodabuwe; i basüjoşome.”

51 Ñe ge jikuñe i üdra ye Patras, Yohañ, Yakub seyo mimsa üyow-üyañ na tralyeñe djuje üträ üñisa

ge majidüggew da.

⁵² Sündä vyew na ubo kse-ñiğitsü, séso i cheñ, “Djurksejodawe; I madzüme, i drumubadame.”

⁵³ Nüna na i dzüdabi che danghuñe, i chedaw i dzüñe tchüg.

⁵⁴ Sé i ügzü í kigolañe ûksuñe che, “He aksa pakülyebi.”

⁵⁵ Sündawñe ûglo üshükülyeñe pakülyeg; sündä i na dügwe í tsajo hadamje djüwe che.

⁵⁶ Üyawñe üyañ naksü mavenghutsüg, sé i ná cheñ, he ha dajema se i djuje djutruwe.

9

Shürhaw ûgyo ksü ná jidügyew

¹ Sündatcholye i na ûgyo ksü shürhaw na balañe ná ûglo mauw seyo so naw na dagyow dajo gow bó vye.

² Sündä ná Tawgyew i ñe go shi-ñu uw truw, seyo so naw na dagyowe cheñe ki.

³ Sündä i ná che, “Jiw ge haje djulawe: shobo je djulawe, kapüga je, odje je, bo je seyo polu ksü ksü djulawe.

⁴ Seyo dju ñe yedamje ba ûyogoima, se a ûyojodawe; sündä se yo kahuañe ishigo

⁵ Dju bala mağokyema se ñetrü yo kahuañe ishigo ñelümo na pafiajodawe, hado chemeje nadru ge na je truksüfijo.”

⁶ Sündä: na jihuañe ñetrü, ñetrü shi-ñu uw tru kaahi, seyo nüna ná djuje dagyoñe kaahi.

Herodas í velamow

⁷ Seyo ñetrü go psügi fum yo nugó Herodes i he í dzühulyeñe mavenghuag, hado chemeje

küña nüna na trudabya, Se i Yohañ dzüdo go üshükülyetchoda cheñe.

8 Sündə küña nüna na he i, se Eliya i hohuda: utro na ana je chetcho, ahugo ñihow truw mügaw namko yo djuma üshükülyetchoda.

9 Seño Herodes i che, “Yohañ ükye bo no poskeadügyembi, he ye djutchoa, djufo go ana ñu dzühumkotchoiya?” Sündə i í ho góñikülye.

Nüna hadza pom ná gyew

10 Sündə í shürhaw na kaküñe na ha ha dalyedama ná í truatsü. Sündə i ná utro ge lagañe, Betseda cheñe ñetrü a ge lañe kakye.

11 He i danghulyeñe nüna na ufum fupuloatsü, sündə í ná lüshuw yo tüvatsü, seyo ná i Tawgyew i Nogofo shi-ñu trukye, sündə djú dagyodügye góñidama, ná dagyo.

12 Ñeto kapsealaibi a, se í shürhaw güyo ksü jikuñe che, “Upu na kadügyejodabe, kañe na ñetrü ge ná gyojo seyo tsajo bühohidame, hado chemeje ñi güdzuw ñetrü ge dume.”

13 I ná che, “Djo ná tsajo djübalabya.” Na cheñ, “Ñichi ge odje pom seyo tchükro ksü yo haje ñime; sé ñi jihuña vyow nabo tsaw-tuw prülameje, se ye dujome.”

14 (Hado chemeje sa yo sa a muhu fo pom kuw du.) Sündə i í shürhaw na che, “Ná pom gü, pom gü dañe gyođügyewe.”

15 Na süna dabadába, seyo vyow ná gyođügye.

16 Sese Tawgyew i ülgü odje pom seyo tchükrosa ksü í la, seyo ñedzüdrü ge hotroñe na gağüzü djü, sündə tchekuğî, tchekuğîñe í shürhaw na djü nüna na hawe cheñe.

17 Sündə: vyow na tsalyeñe tsaşelatsüdabi, seyo godza daw yo mo gü yo ksü guw trügula.

Patras i Jisu í Tawgyewñe vyew

18 Se i akasa güdzüw ge kagañe kügümkoi sese, seyo idra ye ichi shürhaw na idra dusa, sündawñe i ná dzü, “Nüna na nó ha cheiya?”

19 Na che, “Yohañ baptisma djui ye, seyo kagua na mügaw Eliya, seyo kagua na chew ye ahugo ñihow truw mügaw nangko yo a üshükülye da.”

20 I ná dzü, “Sešo djo nó ha cheiya?” Patras i che, “Tawgyew i üsav Masi.”

21 Sündawñe Jisu ná züpsügeñe che, “He ana djúje djuchewe.”

Jisu i í nudzo dzüjo í ñihow tru

22 Sündə i che, “Nüna üsav í duhu paketra-jobamme, seyo dasüñejome seyo kew mügaw na seyo mügaw sawlyiw seyo shizew-ñuzew na í hosügaw vyeñe shijobamme, sünda i ñegi dzü ye üshükülyetchojome.”

Jisu ufun kasaw ye

23 I vyow ná che, “djuma no fum kasajo vedama, nudzoğ yo makasajoñe trawe seyo shüwa nudzo shokru i gilañe no fum kasajodawe.

24 Hado chemeje dju yo nudzoğ shüw ye fupojome vedama na shokru í moajome, sé djudamje nobo nudzoğ uluvyu takyoima se iyo í fupojome.

25 Nüna na vyow druguw-drulyiw í patsülameje, seyo nudzoğ uluvyu ye takyoame, semome ñiku-ñisüw pa, se yo ha palajowa?

26 Djudamje no yo seyo no ñu yo ñimtchüñjema; nüna üsaw ye je ichi seyo i awu ichi sündä güdraw sorgomuko ichi lüshuw pawñe, ijé ñimtchüñjome.

27 No djo umso trungkoime, dju ayo ha a gudzudama, namko he a üchea na ana dame Tawgyew i ñetrü mahohumadoluye, na dzuw ye künama madanghujome.”

Musa ñe Iliya naksüdra Jisu

28 He ñu na chelye ñegi ſügzü fum sa a Patras, Yohañ seyo Yakub na üdra kügüt pu a ge lañe jike.

29 I kügütngkolui ye, ukrumro utro a lyä, seyo i gye ye grobülaşüsüñe lüna-lünakülye.

30 Sese, muhu ksü se ye Musa ñe Eliya naksü üdra ñu chirungkoi.

31 Na ġulo güdrawdra hohu, sündä i dzüjo go ñu poġi, se ye Yarusalem ge dajo.

32 Patras ñe üdraw na drumuġoñatsüdabi, sündä na pakülyewñe, i ġulo güdraw; seyo se nüna ksü ye dju üdra gudzüsadama, hohu.

33 Na ichi yo kajoñe dawñe, Patras i Jisu í che, “He übrawa, ñi ha a ġyow ye uwme: sündä: ñi lañe ulugü dzü dajome, a ye babo, a ye Musa ibo, seyo a ye Eliya ibo.” I madanghu, i ha chengkoima.

34 I ana chengkobaiye, ná momu yo boshiġiag, ná momu yo bolyangkoi ye na ġeatsüg.

35 Sündä se momu yo ana ñu a zekülye, “He ye nosaw seyo no i golawme, i chew dzüwe.”

36 He ñu i dzühungkoi ge, Jisu i akasa hohuda; sündä i mazüda ġyoda, sündä ha hohudama, se ñu í se ñeto ge djuje malakülye.

Muhusa í ġulo mauw yo lahua

³⁷ Seye se draha na pu gošü kagaahuñe, upu dyew a í jiñe tüva.

³⁸ Sündawñe, upumko yo nüna a ye šogzuñe che, “He dadrüwa, no ba chengkoime, nosaw i nülvow hoijodawe; hado chemeje i nosaw akasame.

³⁹ Sünda howe, gulo mauw a usso ge kamyo, sünda i ülya akaye šogzukülyeg; seyo i se í ana güshülyiğienda, se i üga ge üzetcho fegukülye; seyo í ana damgzuw yo ñiku-ñisuw da tra.

⁴⁰ Seye no bachi shürhaw ná che, í lahuawe; séso na malahuafi.”

⁴¹ Jisu i che, “He makügü seyo bolu datchuw shürhaw nawa, no djodra küña kuw gyofisajowa, seyo djó daw na vejowa? I muhu i cheñ, basaw i age la jekuha.”

⁴² I jimkolai ye gulo mauw ye í lola padubug, sé Jisu i ñišgzün gulo í miğiñe seyo muhusa í uw dagyoñe uyow ügzü ge djü.

⁴³ Sündawñe vyow na Tawgyew i gow yo mavenghutsü. Sé vyow na í ha ha chiğä dadama se na trongkoiye, sese i í shürhaw na che.

⁴⁴ “He ñu ye djo djofu ge vejodawe, hado chemeje nüna üsaw í nüna nagzü yo kigo ladügejome.”

⁴⁵ Sé na he ñu i madzüsü; se i í madanghdügye; seyo na he ñu ifo go idra dzüjoje gëtcho.

Vyow namko yo dyewfo djuwa?

⁴⁶ Sünda shürhaw nağütchü ge ñu a kakülye, se i ye nangko a dju dyewfoma?

⁴⁷ Seño Jisu i nalu ge vedaw í danghula, sünda muhumsasa a í lañe idra a gudzudügye,

48 Sündä i che, “Dju damje noñiñi yo he muhusa i hutroima, se i nó hutrolawme; seyo dju nó hutroima, se na nó kidaw na je hutrolawbamme, hado chemeje djomko yo imisa yo imisafodama, se ye dyewfobamme.”

Dju maveñisama, na udrašome

49 Sündawñe Yohañ i che, “He übrawwa, ñí nüna a ye bañiñi lañe ûgulo mauw í lahuahuw hohudame, sündada ñi í gohame, hado chemeje i ñidra ñisañe bafum makasa.”

50 Jisu i ná che, “Í djugohajo dawe; hado chemeje dju djo mauw madama, na djodra dujome.”

Jerusalem ge jiw

51 Se í sorgo ge lalyimdrü ñeto kakusalaibi sese, sündawñe i Yarusalem ge jijoñe vye.

52 Seyo i ivro ge mukow ki: i Samariya na ñetrü a ge ji, ibó ûgyojo dashütrüivojoñe.

53 Sé na i magyogadügye, hado chemeje i Yarusalem ge jingkoida.

54 Se i hoñe í shürhaw Yakub ñe Yohañ naksü che, “He Tawgyewwa; ba ha tsüda, se i ñi dügye, se i ñedzü go mi gaañe ná damyaweñe ma?”

55 Séso i tcholtruğiañe na ze, [Seyo che “Ba madanghuwa ba ha ugûlo yo ma. Hado chemeje nüna üsaw ye nüna nachi luvyu ye damütrajoñe madaw se í ûgaksüijoñe kakuwme.”]

56 Sündalye iñe i shürhaw na ñetrü utro ge jitrukralye.

Jisu ufum kasaw chemeje

57 Se i ûgabo jimkoi ge, se djuma a ye í che, “Ba hange hange jiylimma, no bafum kasajome.”

⁵⁸ Jisu i í che, “Selü ichi uksu seyo ñedzü go musu nachi üdrü duwme, sé nüna üsaw ichi ükye vejo je ñe ñime.”

⁵⁹ I utro nüna a i che, “Nofum jisawe.” I che, “He Tawgyewwa, nó uvromashü kadügyevzüwe, no awu í ǵuavzüjome.”

⁶⁰ I í che, “Dzüdaw na ná nudzoǵ dzüw í büǵudame, sé ba jiñe Tawgyew ichi ñetrü go shi-ñu trujodawe.”

⁶¹ Utro a ye je che, “He Tawgyewwa, no bafum kasajome; sé uvromashü nó kadügyevzüwe no nochi ñe go nüna na yo mülün kajoñe.”

⁶² Jisu i í che, “Djudamje nudzo ügzü i luk-sungkuǵu ge kińe fum ge homeje, i Tawgyew i ñetrü ge ǵyofiwjome.”

10

Shüraw mroǵü ná kiw

¹ Seyo he ñu nafum sa a Tawgyew i nüna mroǵü lapyo, súnda ha ha ñetrü ge i jijoma, süge ksü, ksü dañe ivro kibraǵitsü.

² Súnda i ná che, “Ramu kiw aña dume; séšo chiǵa daw mesame duba sündada vi übräw i küküwe chejodawe, se i í nudzoǵ vi í tcholajo vi nüna kiwe.”

³ Jiwe; howe no djó fugulu vyeduw dañe fumsu namko ge kijome.

⁴ Sündada dzulngasaje djulawé, kapüǵa je, seyo shita je; súnda ǵabo ge je nüna ná dju je gaga djudawe.

⁵ “Dju ñe ge jihima, uvromashü chevzüwe, ‘He ñe ge ǵüdzüw djuwe chewe.’ ”

6 Süge djuma güdzüw pafiwjo dumeje, ba güdzüw djüdaw ye üdra dusajome, momeje bachi ge kakutchojome.

7 Se ñe ge ñyowe, sünda ichi go ha paima, se í tsatuwe, hado chemeje chiğā daw nüna na ná shishü patsüw; ñetro-ñetro djukahijodawe.

8 Seyo ha ñetrü ge jiyma, sügow nüna na hutrovowñe, se bavro a ha vedama se i tsajodabuwe.

9 “Sügow sonaw ná dagyojodawe: sünda ná chewe, ‘Tawgyew í ñetrü ye batrü iñiñisa ge kakudamme.’”

10 Sé ba ha ñetrü ge jimyoima, seyo sügo nüna na bá mahutrovolaime, ná bodzağ ge jeñe ana chewe,

11 “Djo ñetrü yo ñelümo naje, ñishi ge güdrüsadaw na, ñi djovro a pafiamkoimme, sedamje he í danghujodawe, Tawgyew i ñetrü djotrü iñiñsa ge kakulaimme.”

12 No djo trungkoime, se niyay ñeto se ñetrü ye Sadom ñetrü i je mofokaw gijo lyajome.”

Üdrü-ulu mavyegudow ná tui

13 “Tui Kurajiña! Tui Betseda! Dju dyew chiğā dafiw ye djo ge dadama, sese í Sor ñetrüne sidon ñetrü ge dameje, na ke ge gye güpañe seyo kütsesüpu ge ñyoste na kye ge dru-lu vyegudoñjemma.

14 Seño, melye gzuñe cheğiyi sehu bafo vyego yo yeje Sor ñe Sidon naksü vyego ye vyeksufojome.

15 Seyo Kafarnahum ñetrü, hawa ba soğgo kuw lüvzüw dalyijoma? Ba bó noğu üla ge kuw üla kaajome.”

16 “Dju ba chew dzüima, se i no chew dzüjo, sünda ba dju mauw daima, noje i mauw dajome; seyo

dju no mauw daima, se ye no kiadaw i je mauw dajome.”

Shürhaw mroğü na kakuw

¹⁷ Se shürhaw mroğü yo ksü na lüshüw yo kakutchoñe che, “He Tawgyewwa, ba üñiñi yo se êguló mauw na je ñichi pudu-puña ulunge pumódame.”

¹⁸ I ná che, “No mütü í ñedzü lügaw veduw ñedzü go gaahu hohuime.”

¹⁹ No djó byu na seyo mütü güdzü na dügrüdzagofijo djüwme, seyo vyeñiw nachi go vyew mau dafiwjo ná madafijo pudu-puña djüwme; seyo ha gañ yo je djo naw madafijomme.

²⁰ Sé sünaño cheñe djulüshüwe, se êgulo mauw na djo pudu-puña yo pumoda cheñe, seño djo lüshüjo dawe se djo ñiñi Ñedzü ge ñi vyedotro yo.

Üsaw udru yo uyow í duw

²¹ Sa yo sa a i êgulo güdraw yo dañe lüshüdzzoalye, seyo che “He Awa, Ñedzü ñe No i Tawgyewwa, no ba ulu yo uw cheime, se ba he ñu na danghu-kinghuw nüna seyo vyesü-vyelüw na yo müşünë veda, sünda angasa natrü ge duda. Am, he Tawgyewa, hado chemeje bá he í uw veda.

²² No awu i nó vyow nodru ge traadamme; seyo djuje madanghu se saw ye djujema, awu aka danghuba seyo awu djujema se je dju madanghu, se i ye sawchi gemdo aka seyo se djudru ge saw i dujoñe vyedama.”

²³ Seyo í shürhaw nachi ge tchoñe akasa ge che, “Êtüvzüwme se iñi ye, se he ñu ná se ba hoiwa hoiye,

24 Hado chemeje no djo chemkoime, šüpo ñihow truw na seyo ñubyu na tsüdaw ye, se ba ha ñu ye hoima howe; sé maho seyo ha ñu ye ba dzüima dzüwe, sé madzühu.”

Samri nüna uw a i zeğaw

25 Sündawñe nüna a gudzulyi; sündä ana cheñe í küna daima hopüñew che, “He shotuko-kunu go dadrüwa, shüwa shüw shüjo ibo ha dameje ujowa?”

26 I í che, “Shotuko-kunu ge ha ǵida? Ba kündä ngüña?”

27 I trutcho, “Ba Tabraw bá nudzoğ Tawgyewchi go vyew nudzoğ drü-lu seyo nudzoğ krâše seyo nudzoğ budzu vyew se nadra nülvow vyejodawe; seyo nudzoğ ǵafopsügi-ǵampsügi go ná nülvojo dawe.”

28 I í che, “Ba umso chedaba, he ana dabya sündame üshü ǵyojome.”

29 Sé i í nudzo í usu dajoñe veñe Jisu í dzü, “Nameje nochı ǵafopsügi-ǵampsügi na djuwa?”

30 Jisu i che, “Nüna a ye Yarusalem yo Jeriko ge jimkoi ye ñigudu tsağaw na djeshiğiaña i gye í na shalügülag, sündä gü-shü dañe atrü dzüw datralye katrükralye.

31 Sündä ana da, se ǵabo ge mügaw a kamkoi, séšo í hoholye ǵeaglyeñe djetrükralye.

32 Ana vedumbo Lewi a ye je seşü katcho, ije í hoholye ǵeaglye djetrükralyecho.

33 Séšo djudamje Samari ñetrü a go sa a kakukülye, sündä í hoholyeñe nülvö vyela.

34 Sündä itrüǵań ge jikuñe seyo ichi üshi ge luvuhu seyo tsühu prüñe gyeche-gyelye yo pyogo,

seyo í gügedru ge gyodügyelyeñe ñe ûyow ge lajikye sündä í uwyo hoivo.

³⁵ Se draha í lumu yo bosüñ ksü lahuañe se ñebräw i djüñe che, ‘I uwyo hoivojodawe, seyo bachi go küña kapyoima, se ye no kakuwñe doajome.’”

³⁶ Hesahelu he ba vyew ge se na ñigudu-tsağaw süna ge lyalahado, nadzungko a dju ichi ûafopsügi ûampsügi go na ñe veiya,?

³⁷ I che, “Se i dju í nülvodama.” Jisu i í che, “Kai, baje kañe süná dajodawe.”

Marta ñe Mariyam

³⁸ Sündatcholye Jisuñe i shürhaw na jimkoitchoi ye, se i ñetrü a ge jí, seyo Marta cheñe mim a ye í ñe ge balada.

³⁹ Seyo Mariam cheñe uñum a duw, i Tawgyew ishitrü ge ûyoñe i shi-ñu dzüw.

⁴⁰ Sé Marta chiğâ da dañe mavenghua sündä itrü iñisa ge jikuñe che, “He Tawgyewwa, ba haje mavema, noñum í no akasa chiğâ daweñe traadaw ye? Sündada í chetcho, nó datunowe.”

⁴¹ Tawgyew i í trutcho, “Marta O Marta; ba ûypyö ñu ha vejema venglyeñe seyo mavenghu lyaha.”

⁴² “Séso ñu a ye umsome, seyo se chiğâ uw í Mariam i golame; se i ichi go malağafijomme.”

11

Tawgyew Küğüw í dadrüw

¹ Sündatcholye ahua ye i nolu a ye küğüngkoi. Seyo i se küğüfiahuwñe, ichi shürhaw namko yo a ye í che, “He Tawgyewwa, Yohañ i í shürhaw

ná küna veduw kügûdrûdama baje ñi süna veduw kügûdrûwe.”

² I í che, “kye damje djo kügûmkoime, sese chejodawe:

‘He Awa,

Bañiñ güdraw vejome, ba gadzü kakülyawe.’ ”

³ “ ‘Nichi muhu muhu yo tsajo-tujo í ñi djüijodawe.’

⁴ ‘Seyo ñi lalo na muchoaijo dawe,

Hado chemeje ñi je, ñi mauw dado na muchoaijome,

Sûnda ñi mauw uw dajo yo gaksüiwe.’ ”

Prünggudruwe

⁵ Sûnda Jisu i ná che, “Djumko ye üdraw a duw ye djuwa, sûnda i ñegimko ge pakülyeñe ichi ge ji í chewe, ‘He drawwa; nó odje üka dzü djüwe.

⁶ Hado chemeje, kasew-bišew go draw a ye nochí ge jikuda, sûnda ivro ge veijo nochí ge haje ñime.’ ”

⁷ Sûnda i ulung gošü ñu tru, se nó afafswü djudjüwe; yabó ñegüdrüsü je dugoadammje, sûnda nosa ye nodra bugó ge güsadame, sündada no bá pakülyeñe haje madjüfijomme.

⁸ No ba trungkoime, se üdraw duñ sese je í pakülyeñe haje madjüfisabamme, sedamje i ñimtchüñ ye tralye prüdo ye í küña tsüdama süna pakülyeñe djüjošo.

⁹ Sûnda no djó cheime; prümeje, djo djüjome; tchümeje djo pajome; dümeje, djobo voajome.

¹⁰ Hado chemeje dju prüima, ná pajome; sûnda dju tchüima, na pajome; seyo dju düima, nabo voajome.

11 Djomko ye dju ana awu duwa, se üsaw ye odje prüme, se í kunnu djü, seyo sündalye tchü prümeje, se tchü madjüw byu djü?

12 Semome jeje prülaime, se í mütü güdzü djü?

13 Súnda, ba maulyeñe je basa ná gañ uw djüjo danghumeje, se djo ñedzü go Awu, i ichi nudzog nüna prüi ná hado gulo güdraw madjüjowa.

Jisu ñe mütü na go dyewfo

14 Sündatcholye Jisu i ügadow gulo mauw a í lahuatcho; se gulo mauw ye kahuahuñe, ügadodo ye üträ zekülye; súnda nüna na mavenghuatsü.

15 Séso namko ye küña na cheda, “I bó güló mauw nachi go dyewfow mütü ichi datunow yo lahuabaiwa.”

16 Utro na í dafidama hojoñe í ñedzü udru ge hadamge sheweñe cheshew shewe che.

17 Séso Jisu i, nadrü-nalü ge vedaw i danghulyeñe, na che, “Ha ha ñetrügüfo ge brağıdama, se ñetrügüfo ye müträajome; súnda ha ñe ye brağıdama, se ñe ye je mümyajome.

18 Seyo súnda mütü ye í nudzo íbo magotchow dame, se ichi ñetrügüfo kündane dujowa? Hado chemeje djo nofo go ana chešoibi, se mütü i datunow yo se mauw ná lahuabaibi cheñe.

19 Senameje no mütü i datunow yo güló mauw ná lahuabaimeje, se djo agü na dju tunow yo kakülyebaiya? Sündada ná djo niyay djüw nüna chejome.

20 Séso no Tawgyew udruyo yo ugulo mauw na lahuameje, Tawgyew i ñetrügüfo ye djotrü ge kakujome.

21 Nüna gow na nachi ñe i ûaksüw chiağı pyogoñe ñe í hokrüimeje, se ichi gañ-miğı na güdzüw dujo.

22 Seño ije gofotchow na djuma a í tumuwojoñe í dafoahuñe, í se chiağı na ha ye i veksüdama, sena lağalag seyo ichi gañ-miğı na lağaañe habrağıame.

23 Dju nodra ñima se i no mavyewme, seyo dju nodra dukyeğiyima se i trabrağıajome.”

Ĝuló ñišgzüñ ye ñe tchüw

24 “Nüna usso go ñišüzüñ ĝulo kahauhuñe nokro ge ĝyogojo tchügijome, sündä mapawñe i chejome, no ha ñe yo kahua dama se ñe ge kamyochojome.

25 Sündä kakuwñe i gümsa-gümgañe howsa hohujome.

26 Sündawñe i idra ye í je mofokow uĝulo mauw mro ye idra ye lakujome, sündä na ilunge kamyoñe sayo sa ĝyojome, sündä se nüna ye uvro gow ije mokofow mauw lyajome.”

27 Sese i he ñu i trungkoi ye upumko go mim a ye gow yo che, “Šüvzüwme se uluhu ye hayo sa a ba ĝyodama seyo se apu ye ha ye ba mütsüdama.”

28 I che, “Am; séño Šüvzüwme i, dju Tawgyew i ñu dzüñe i chew dzüima.”

Ñedzü go ñu priüw

29 Se šüpyo upu kyeğipyo dawñe, i che, “He ñishü yo nüna na maume; na chishew tchünggudru; se ná Yona i chishew í tralye seyo haje chi mashejome.

30 Yona í küna veduw Ninwe ñetrü go chishew vewma, sünambo nüna üsa ye he ñishü yo nüna na chishew vedujome.

31 Müdzavye go nugom niyay djüw se ñetomüdrü ayo nüna nadra gudzuñe, í datrüwñe chejome,

hado chemeje i Suleman i ñu dzüjoñe druguw-drulyiw udza go jikuda, sündä holabya he ayo he a Suleman ije dyewfo a du.

³² Ninwe go nüna na Niyay djüw ñetomdrü ye hesalu yo nüna nadra gudzuñe, naso ge truchoaïjome; hado chemeje na Yona i ñu tru í dzüñie nadra-nalu muchoagye sündä howe, age Yona ije dyewfo a dume.”

Ussø go müträ

³³ “Dju nüna je bela ge müträ tchühoñe ûgumshü ge seyo ñeshü ge mavewme, sešo müträ ubo ge dzugo vewme hado chemeje nüna jikui na hohujoñe.

³⁴ Baso go müträ ye bañi ye me, sündada bañi güdrameje, se basso naje vyow müsajome; séšo se ye maumeje, basso ge je nukugujome.

³⁵ Sündada ufu je ksü-üñi je ksü dañe ûgyowe, se müsaw ye baso duwyen nukuiguañeme.

³⁶ Sündada baso ye vyow müsazeğiami, seyo se ichi hangeje manukrumeje, se sündame se vyow na müsajome, süna vyeduw ñeto ge dadawa, se müträ ye ichi lünaw yo djó müsaw djüwa.”

Mim na seyo Farisi na gohaw

³⁷ Jisu i ñu trungkoi ye, djudamje Farisi a ye i che, se nochı ge jiñe ava tsawe; sündä i ñelu ge djemyoñe ava tsajoñe ûgyoag.

³⁸ Farisi na basha go na ava matsalu üshi-upo machew í holyeñe mavyenghua.

³⁹ Tawgyew i íche, “O Farisi, ba bekasa seyo bela na udru udru go güdrawşo, séšo balung ge vyesbiw seyo mauw vyesumokradama.

⁴⁰ Budzu ñiw nawa, dju ñepsü go vye ye dadama, hawa se i ulung go i madaima?

41 Am séšo, ulung go gañ-miği duw na chi djüajo dawe, sündameje bábo vyow güdraw lyajome.”

42 “Se Farisi nawa, djo tui me! Ba pudina ñe sudab yo, seyo vyow ñomñow sheğe bağüdo yo ülye gü tronguaña djüsoma, séšo Niay i seyo Tawgyew i nülvo í mahutroïwa; tsüwbo tsüda hena je dañgudru seyo sena je tratcho.

43 Farisia nawa, djo druge tui me! Djo ñegru ge nugo bugó uw vye seyo badzağ ge ye djó gaga tsüw.”

44 “Djo tui me! Hado chemeje djo se pelyado nuğu vedudame, süge nüna na udru ge dügrüñe kahi, se madanghuw nuğu du cheñe.”

45 Sündawñe mükyew a ye í che, “Dadrüwa, he ana cheñe ba ñi tchüǵoime.”

46 Jisu che, “Oi shotuko-kunu dakyew nawa, djoje tui me! Djo ana lojemalofiw gañ me, nüna nadrü ge joşoi sešo yabó djo djogzütsü a je madadü.”

47 Djo je tui! Djo se ñihow truw na nuğu chiw, dju djo aki-awu na shilyedama.

48 Súnda: djo truksüw nüna me, seyo djo aki-awu na dalyedaw yo uw vye; hado chemeje na bó ná shidabi súnda djo ná nuğu í daw.

49 Sündada Tawgyew i patsü-sholu je chedame, se no nachi ge ñihow truw seyo shürhaw kiajome, seyo na nağıyo küña na shijojema seyo küña na daše-damejojema.

50 Se i ye küña ñihow truw duma naşü í he druguw-drulyiw í dakülyejobo a fualyedame, vyew na ǵilyedo ye he ñefo ayo nüna nachi yo lajodawe.

51 Habil í üşü yo dalalye Jakaria í shiw kuw se

psǖgañe mügañe naksümko ye shiw: no djo umso truime; ichi ̄gidoye he ñefo syo shüdo nüna nachi go lajome.

⁵² Shotuko-kunu dakyew djo tui me! Se djo je patsü-sholu vēgiw bo ladašome, séšo djo djoluvyo makakume, seyo kakujoñe dado na dugo vye.

⁵³ Sündalye i sa yo kahuahuñe, sese shizew-ñuzew nañe seyo Farisi ̄üpypo ifum kase seyo i dagtso-damrhüñe, ha ha ñu bütруluweñe da, se i ̄üpypo ñu ufo bütруluweñe

⁵⁴ súnda na i ha ñu chehualaima ̄yokrü ̄yo, se umdzu yo ha damje ñu zetruahuw ye kigolajoñe.

12

Ĝivow seyo Farisi na dambo djulyawe

¹ Aña a sese hadzağ-hadzağ dzaw nüna fuguñe, aña ana kuw nağıtchü tcheği-lügyeğî da, se i uvromashü í shürhaw ná che, “Farisi nago logâloğe yo üğâ ̄yojodawe.

² Vyojo haje dümyoñe maveme, madanghujo haje müşüñe maveme.

³ Sündada ba ha damje nukuğuw ge chedo ye, se i müsaw ge dzühujome; seyo ̄neğün ulung ge ufu ge ha așesa yo chedama, se ye ̄nelütsü udru go yo trujome.”

Iyo ̄gewe

⁴ “Séšo no djo trungkoime, nodraw nawa, dju usso i shifidama se na seyo ha madamñefijomme, ná djuğejo dawe.

⁵ No djo trumchemjome djo djú ̄gejoma, dzüwñe djú chigüje ge lañe djoafima, se í ̄gejo dawe; no djo trupangkoitchoimme, se í ̄gejodabuwe.

6 Hawa ajolya ksü yo sülyisa pom madrüafima? Sedamje Tawgyew i namko ye a ye je makoşoa.

7 Bakye go vyow ükyetrü duw naje ngümdzo vedame, sündada: djuğejo dawe, ba sülyisa na dafowme.

Jisu í matsüñe chewye hama

8 “No djo chengkoime djudamje no nüna navro ge nó noşobiñe danghumeje na je nüna üsaw ye je Tawgyew i sorgomuko uvro ge ēşobijome.

9 Séso dju nüna navro ge no hopseğiahima ije Tawgyew i sorgomuko uvro ye hopseğiajome.”

10 “Dju nüna üsaw ütüma mauw truima, i datrudaw í muchoaijome. Séso dju ǵulo güdraw ütüma mauw truima, í datruw í mamuchojomme.”

11 “Nüna na ba mügaw-ñegru seyo mükyew seyo damikyw navro lakuwñe, ba navro ge ha chemeje ujojema seyo küna chejojema se na djuvengüajodawe.

12 Hado chemeje ǵulo güdraw ba sayo sa a ha chejome zedrüjome.”

Nüna nugo a ye veduw

13 Seyo upu go nüna a ye í che, “He dadrüwa, noñuw í awu í bo-luko ná noje hawe chejodawe.”

14 I í che, “Nüna nawa, nó dju niyay djüw seyo bağügiw nüna boña?”

15 Sündä i í che, “Uw yo ho ǵyojodawe, seyo tsaǵa-laǵaw süna yo basü ǵyojodawe; hado chemeje nüna na shüw ye dju bo-luko duw yo mashüwme.”

16 I í zegaw a tru, “Tümbum nugo a í no ge rhamu şüpo kakülye.

¹⁷ Sündawñe i ulvyu ge no hadajojemmañe ve, hado chemeje nochı ge bo no dakülyedaw rhamuna vejo bugó je ñi.

¹⁸ Sündä i che, ‘no ana dajobabi: no nó ñetchü í tashalyeñe dyew dalajo; sündä no rhamu seyo boluko na vyow süge vejo;

¹⁹ sündə no êgulo i chejo, êguloa, bachi ge oje êsüpo
ügalaw kuw bo-luko vewme; êyogowe, tsawe, tuwe
seyo lüshuw yo êyowe.'

²⁰ Sešo Tawgyew i í che, ‘Chi madnaghuv nüna! He ñegimdo ñegi a ba lutuw ye lutukyoadügyejomme; sündawñe ba küña dashüträñe vedama, se ye djuchi lyajowa?’

21 Ana je nüna duwme dju nudzo ubo bo-luko dashüträñe ve, sé i Tawgyew iñigzü ge nugo mo.”

Ha ñu yo je duhu djudajo dawe

22 Sündi i í shürhaw ná che, "Sündada no djo trungkoime, nudzo shüjo-dujo ubo djuvewe, no ha tsajojemañe; seyo nudzo usso ubo je ha gye-ŷuvo shejojemañe.

²³ Hado chemeje tsaw-tuw í shüw ye, seyo gye-
guo í dyewfo usso yeme.

²⁴ Pülgam na hojodawe; na zuje mazuw seyo
ñetchü ge rhamu je mapaw; sedamje Tawgyewiná
tsakyewšo. Bá musu na fow go aña dufowme.

²⁵ Djomko ye dju duwa, dju vengaw yo nudzo i shüngkoi ge ganta a ña damje shafijo ye?

²⁷ Bye go shoba' ná hojo dawe, na kündañe
shülyima; na chiğā je madaw chitra je madaw;
sedamje no djo chengkoime, Suleman je í küña

übadzü gidama, namko ye ana veduw gañ a je magime.

²⁸ Sündada Tawgyew i no go suso-mütchü namaje yow gye sheida súnda draha ná boti shüw ge joañe, anambo gye-ŷovo sheñe veihume; Tawgyew ge mesame veksüw nawa, djo künadañe aňe mashei-jowa?

²⁹ Súnda djo ha tsajojema ha tujojema süna ve djuŷowe, súnda meaje mavemyow djudajodawe.

³⁰ Hado chemeje he druguw-drulyiw ayo go vyow tuŷu-tumo na he ana veduw bostu na tchünggudruwme súnda ba Awu danghudame djo he bostu na ſüpo tsüda cheñe.

³¹ Séso ichi ŷadzü i tchüjodawe, sündameje, he bostu naje pajome.

Bo-luko ná hange dashütrüñe vejowa?

³² “Nüna imisa nawa, djuŷejodawe; hado chemeje ba awu i bá ŷadzü paweñe vedame.

³³ Nudzo ichi fuñ-voñ na draalyeñe tunoajodawe; sündalye nudzo ubo ana dalajodawe, ha ye üme malyajoma, súnda soŷgo ge ana bo-luko dashütrülaajo dawe ha ye makaajoma, djutrü iñisa ge tsaksutchüw naje majikujo seyo bulu naje mauw madajo.

³⁴ Hado chemeje hange bachi bo-luko duma, badrü-balu he süge dujome.

Dashütrüjo ŷyovojo dawe

³⁵ “Djotsü na pyogo vejo dawe, seyo dju müträ na dzodügyejo dawe.

³⁶ Súnda djo se kulo na veduw dajo dawe, dju nudzo dadrü í gzü jiw go ke kakujojemañe ŷyokrü

ŷow veduw; i kakuñe ñegüdrüsü düwñe mekutcho djeñe voa.

37 Gağüzewe se kulo í, djú dadrüw ye kakuñe madrumuvow hohudama; no djo umso trungkoime, i ütsü ge pyogolañe ava tsajoñe ūyojo, sündä üñisa jiñe í hoijo.

38 I ñegi ge ülye ksü seyo ülye dzü ñepüñew ge je pakülyew hohumeje, se kulo ye gağüzebamme.

39 Djo he i danghujo vejo dawe, ñe übraw ye tsaksutchüw na tsaksuw ke jikujoma se í danghubammeje, i pakülye ūyojobamme, sündä nudzo ñe ge majimyogyejome.

40 Baje dashüträ ūyojodawe; hado chemeje ha homoi ye jikujoñe mavew se homoi ge nüna üsaw jikujome.”

Veksüfiw kulo djuwa?

41 Sündawñe Patras i che, “He Tawgyewwa, ba he zegaw ye ñi aka bama mow vyow naje truwma.”

42 Tawgyew i che, “He veksuw seyo patsü-sholu hokrüw ye djuwa, djuchi dadrüw ye ná tsaw-tuw homai ge djüweñe kulo-kutro boñe ve.

43 Se kulo ye gağüzeme, djú í dadrüw ye ana dangkoiye hohudama.

44 No djo umso cheime; I í nudzo ichi vyow boluko ge zegiw vejocabamme.

45 Séso se kulo ye ulu ge ana vemeje, no dadrüw ye ügalaw ge kakujobañe veñe, sündä kulo seyo kulom na güñe seyo tsañe tuñe tukrañe ūyomeje.

46 Se kulo i dadrüw ye ana ñeto a ye, i madanghuw ñeto a ye, i í mağyokrüngkoi ye, seyo i madanghuw homai ye, kakujo sündäne í sojai djüñe í usu maw ge ngüañe vejo.

47 Seyo se kulo dju nudzo dadrüw í vew í danghuñe, seyo madashüträvoñe seyo í vew kuw ge makasabammeje, šüpo tsalajobamme.

48 Séso dju madanghuñe güw tsalajo chiga dadama se ye me tsalajobame, sündada dju aña djüdama, í aña prüjome; seyo dju šüpo boñe vedame, ichigo aña lajome.

Ĝüdzüw dušome

49 “No druguw-drulyiw ge mi dahow kakülyahume; sündha ha tsüdawa chemeje hesalu mi dzomzoaweñe!

50 No baptisma lajome; sündha no malamadolkuw no küna mauw ñiku-ñisuw ge gyojojema!

51 Ba vedaw ye no he druguw-drulyiw ge güdzüw kakudañe vedama? No ba chengkoime; mome, no dabragiahuw kakülyahume.

52 Hado chemeje hesalu yo ñe ge nüna pom naĝütchü ge magaĝijome, dzü ye ksü üdra seyo ksü ye dzü üdra.

53 Awu ye saw üdra, seyo saw ye awu üdra mavegijome; aña ye sam üdra seyo sam ye aña üdra, apye ye safu üdra, seyo safu apye üdra mavegijome.”

Ümdrii í hosüw

54 Sündha i upu naje che, “Mumu íje druguw go kalyiw hohumeje, djeaña ñedzü šüjo chew; sündha süna dabaabi.

55 Sündha mürza gow ñedzü lyiw hohuñe cheibi, ñedzü shuw lyijome, sündha süna dabyo-daĝyotcho.

56 Loĝa-loĝe nüna nawa, djo ñedzüñne no naksü í utroñe danghudameje, hado he shuw-duw ubo kündaañe madanghufia?”

Nudzo ñu duw ná chebruawé

57 “Ba hesalu ba nudzo yo hado ñu mavelafia?

58 Ba bá fodaw nüna üdra mukow ichi ge jingko ye, gábo ge ñu chegüdrajo dawe, momeje ba í mukow ichi ge šüñe lajikyeñeme, súnda mukow i bá shipashi nagzü ge djüñe seyo shipashi na bá pache ge shüñeme.

59 No djo trungkoime, ba ajolya ajolya dañe magimdzoalu kuw, ba makahuafijome.”

13

Vegudolawe mome mütrajobamme

1 Nüna üchea sayo sa a djeku, seyo Jisu í Galiliyo nabo go ñu dzüngkoi, djušü í Pilatus i í kügüt ge djüasadamma.

2 He í dzühuñe Jisu i na che, “Djo ana veima, he Galili na utro Galili ná lalofoñe, hado chemeje nadru ge ana veduw ñiku-ñisüw djüda che?

3 No djo trungkoime, mowme; séso djo djüdrü djolu mavetülümeje djo vyow he ñom yo mütratsüjobamme.

4 Mow djo ana vedama, Shilom ge nüna güträü šügzü djudrü ge post gaañe trüalyañe dzüdama: na vyow Yarusalem ge küña tuğu-tumo shütsüdama ná laloftoma?

5 No djo trungkoime, mowme; séso djo djüdrü djolu mavetülümeje djo vyow he ñom yo mütratsüjobamme.”

Lufuje üyañ üje majew

6 Súnda i he zeğaw ije tru, “Djuchidamje anggur vi ge lufuje üyañ a zuñe veda: i sayo sa a sheje thcüw jikuda, sé í mapa.

7 Sündə i vi ȿyokrūw nüna i che, ‘Howe oje dzü gomdo no he lufuje üyañ go sheje tchüw jikunggudru, sé keje mapa, he í chepyojo dawe, i hado no í ȿyokrügenowa?’

8 I í ana che, dadrüwa, í oje a kuw ȿyokrülüwe; no üdza üdza ge no chiguñañe nobi sujome.

9 Sündañañe, drawha ge sheje jelaimeje uw; se molaimeje chepyojo daşobe.”

Mim utsubo kuw í dagyow

10 ȿyogow ñeto sehu Jisu kügütü ñegru a ye truñe ȿyoda.

11 Süge mim a du, dju oje ȿüträü ȿügzügomdo ksuw kaw mütü a kamyoda, sündə i utsubo kuw lyada, sündə i keje gudow magudzufiwbı.

12 Jisu i hohuña balayeña, che, “O mimya, ba bá hamalyiw yo kahuajemme.”

13 Sündə i ügzü í udru ge ve, sündə i djeañae gudow lyajebi, sündə Tawgyew í trokulyejebi.

14 Hado chemeje Jisu i ȿyogow ñeto sehu dagyoda, mügaw na seyo nugobraw na nüna na che, “Ñegi ȿe duw me, sa yo sa chiğā dajo dawe, seyo se ñeto ye jikuñañe dagyojo dabuwe; séso Sabat ñeto ge djudawe.”

15 He í dzühulye Tawgyew i che, “Loğa-loğe nüna nawa, ȿyogow ñeto sehu djo djó nudzo fulhu seyo giğá na ñe tashalyeña hu tuw lañe majikewma?

16 Seyo ha ye madafijo cheña, he mim Abraham üsam djuso ge oje ȿüträü ȿügzügomdo mütü ye pyogodama, se í ȿyogow ñeto ye vogodaw i kihuajo?”

17 Ná he ñu na chewña, í ubo mauw dai na ñimtchün lyatsü, seyo vyow upu na se uw chiğā dadaw ubo lüshütsü.

Pemdu üsü seyo pa í shipyew

18 Sündä Jisu í chetcho, “Tawgyew í ̄gadzü dju veduda? Seyo no í ha shipyew üdra djüsejowa?

19 I pemdu üsü a veduwzbame, djú nüna na lañe ná vi ge trawma; sündä i shülyiñe shoñ lya; sündä ̄ndzü go musu na ufotsa ge guñe ̄gyow.”

20 I sündä chetcho, “No Tawgyew í ̄gadzü í dju vedu dañe vejowa?”

21 I pa vedudame, djú mim a ye lañe oje ulumo tola dzü ge gülüsügia, sündä ̄nu-̄nuñe oje ulumo ye pa lya.”

Ñegüdrüsü imisa

22 I ̄netrü-̄netrü jiñe dadrüshü Yarusalem ge ji.

23 Sündä djudamje a í che, “He Tawgyewa, nüna mesame basüafijobama?” I í che,

24 “Ñegüdrüsü imisa yo jimyojodawe, hado chemeje no djo trungkoime, ̄süpo nüna na jimyojoñe dajome, se majimyofijome.

25 Ñe ubrow gudzulyiñe ̄negüdrüsü dugoahuñe, seyo ba ̄nepsü ge gudzuñe ̄negüdrüsü düñe che, ‘He Tawgyewwa, nobo voijodawe,’ sündä i sügow no ba madanghume, ha hanggowa?

26 Sündawñe ba chejo, ‘No ba how ge tsa-tuw sündä ba ̄ni bodzağ ge dadrüda.’

27 Séso i chejo, no djo chengkoime, ‘No madanghume djo hanggoma. Mütü chiğā daw nüna nawa, djo vyow no yo üğā ̄gyojodawe.’

28 Süge ksew seyo utu trashügrüjomé, ba Abraham, Isahak seyo Yakub seyo vyow ̄nihow truw ná Tawgyew ge ̄gadzü ge ̄gyodaw hohuñe nudzo í ̄nepsü kahuahuw hohujome.

29 Sünda druguw seyo drulyiw; tchüsa seyo müdza go nüna na jikuñe Tawgyew i ñetrügüfo ge dusejome.

30 He i danghulajo dawe, küña ná fum ge duma, na uvro ge dujome, seyo küña na uvro ge duma, na fum ge dujome.”

Herod i vyeñiw na

31 Sa yo sa küña Farisi na jikuñe í chejea, “Ayogo kahuañe kajo dawe; hado chemeje Herodes í ba shijoñe vedame.”

32 I ná che, “Kañe se šelü í trujodawe, howe, no yow je seyo draha je uğulo na lahuañe seyo usso naw na dagyojolume, sünda ñegi dzü ye no chiğā damdzoajome.

33 Sedamje no yow, draha seyo pülha kuw ji-jome, hado chemeje dju ñihow truw na Yarusalem í ñepsü ge madzüfijome.

Yarusalem ubo duhu

34 “He Yarusalem! He Yarusalem! Ba se ñihow truw ná shiiye, seyo bachi ge dju kiima ná kunu yo trümoahiye; no ana veduw küña tsüda, joñi i üsa ná utupro ulung ge küna tchelaima, sünambo noje basa ná lakyegiajоñe daw, sé ba he í matsü.

35 Howe, bañe babo kabra-kasağıjome, sünda no djo chengkoime; ba ‘Ná üdrü-ulü yo uw cheime, se nüna ye gağüzü dume dju Tawgyew iñiñi yo lañe kakuima,’ machemdolu ba nó keje mahohujome.”

14

Ĝyogow ñeto ge dagyow

¹ Sündá í ûyogow ñeto sehu djudamje Farisi nágó nugó a i ñe ge odje tsaw ji: sündá ná í usu yo hopasa.

² Süge í veduw muhu a du, dju usso dalfuñenada.

³Jisu í Farisi seyo shotuko-kunu damivro ná che,
“gyogow ñeto ge dagyomeje ujo ma mow ma?”

⁴ Sé na madañda gyo. Sündawñe Jisu i í ügzü kiñe dagyo, súnda kadügye. Sünda i í ügzü kidüñe dagyo, súnda kadügye.

⁵ Súnda i ná che, “Djongko ye dju duwa, djusa seyo fulhu ye kalü ulung ge gamyoa súnda ñyogow ñeto ye kutcho malahuajo.”

6 Sé ná he ñu ge haje machefibi.

Tumowna ná hovow

⁷ I hobanda, tumona baladaw na uw uw bu o
tsatch u e lai s unda í se n a ho e ze gaw ze,

⁸“Djuma djo û ge balai ye, buô dyew tsatchüñé djuûyojodawe, asha baje dyewfo tumona baw je dufijome.

⁹ Sünda dju ije seyo baje badama, bá jikuñe ana chemeje, ‘Í bugó djüjo dawe,’ sündawñe ba ñimtchüñ lyañe ülafo bugó ge ǵyw dujobamme.

¹⁰ Sé bá bawñe, ülafo bugó gé jiñe gýojo dawe, bá badaw nüna ye jikuwñe, bá ana che 'Drawa, uvro ge kalyiñe gýoa,' sündawñe badra a gýosadaw navro ge udru kalyijome.

¹¹ Hado chemeje dju nudzo yo dyew dalaima, se ye imisa lyajome; seyo dju nudzó í imisa dalaima, se ye dyew lyajome.”

Dakülyew

12 Sündawñe Jisu i í baladaw naje che, “Djo ñeto ge damje ñegi ge damje ava tsaw ge, nudzo draw, ayo-ñuw, ñešü seyo nugo na djubajodawe, ana dañeme, naje djo balañe dağuñeme.

13 Sé ba ava tsakelai ge sapse, hamalyiw, üshilyew seyo iñigew ná bajo dawe.

14 Sündawñe ba gağüzebamme, hado chemeje nachi ge djó djüjo haje ñiwme, séso djó ná güdraw yo üshükülyejo go küğüijome.”

Tsaw-tuw dyew go shipyew

15 Üdra ava tsasangkoi go nüna a ye he ñu ná dzühulyeñe che, “Gağüze nadra dujome, dju Tawgyew í ǵadzü ge odje tsaima.”

16 Ná i che, “Djudamje nüna a ye ava dyew tsakeñe seyo sündä šüpo ná ba.

17 Tsaw-tuw dafihuñe, i í kulo ná tumona baladaw ná cheñe ki, ‘Age djebe; tsaw-tuw dafadamme.’

18 Sé vyow na chetsü, ‘uvro go ye í che, no vi a prülawme, sündä no se í hojo dume; no ba chengkoime, no maf daijo dawe.’

19 Utro a ye che, ‘No fulhu fulshi pom lawme, sündä no he na dañe how jingkoime; no ba chengkoime, no maf daijo dawe.’

20 Sündä a ye che, ‘No gzü dawme, sündada no majikufijome.’

21 Se kulo ye jekuñe i ñe übraw í he ñu ná trutsü. Sündawñe se ñe ubraw ye lusuvyulalye í kulo í che, ‘ñetrü go bozağ seyo ǵabo ge kutcho jeñe sapse, kiğı, üshilyew seyo iñigew ná age lañe kakuwe.’

22 Kulo ye che, ‘O übrawa, ba küna chedama, sündamme; sé yaje buǵo ufo dulumme.’

²³ Übraw ye kulo í che, ‘Ĝabo ge seyo füta duw ge djeñe nüna ná künadamje lañe kakujodawe sündameje noñe gujome.’

²⁴ Hado chemeje no djó trungkoime, se tumaona badaw ná no tsaw-tuw í tsapüñeje mat-sapüñejome.”

Dju Jisu í kulo lyafijowa?

²⁵ Sündu upu na ufum kasawñe, sündu Jisu i fum ge tchoñe ná che.

²⁶ “Djudamje nochi ge jikuñe, seyo nudzo awu, aña, ufum, agü, ñu seyo ñum seyo nudzo shüw-duw naje mahosübammmeje, í no shürhaw mowme;

²⁷ Seyo dju nudzo shokru íje magilama; sündunofum makameje; se je no shürhaw madafijome.”

²⁸ “Djomko ye dju post dzuĝoñdama, seyo uvrom-sahü bo küña kajoma, damdzojo kuw nochi ge dušoma ñima mahow?

²⁹ Ana dawñe, i shobo dzugoñe ñekru makrufiñne, sündawñe hovow nüna na vyow í tchüĝojošo,

³⁰ ‘He nüna ye damyowbo damyodašowa, sé madamdzofiwá?’

³¹ Mo dju ñubyu duwa, utro ñubyu nadra tumo daw jiwan, sündu uvromashü ĝyoñe mavemchevzüme, se hadza büsha kulo lañe nodrü ge tujovodawye no hadza gü lañe üdra daĝufijošoma mo mowma?

³² Mowmeje üga ĝyodamje, mukow kiñe ñu güdzüagyefijo.

³³ Ana veduw djo nudzo ichi küña duma ná nobo matrafimeje, se ye no shürhaw malyafijome.

Tsamtsalyow ĝu

³⁴ “Gu bo udame, sé gu tsamgüw lyameje, se í ha yo gu lüw dajowa.

³⁵ Se ye no ubo je seyo nobi ubo je chiğage makakujomme: se í nüna na ñepsü ge joajohubamme. Djuchi ge dzüjo ufu duma dzülasajodawe.”

15

Fugulu moahuw i shipyew

¹ Vyow patso-law na seyo lalo ubraw ná ichi ge dzüw jikuw.

² Seyo Farisi na seyo shizew-ñuzew na dubyoğunguñe che, “I bó lalo ubraw ná tüvañe seyo nadra ava je tsasai.”

³ Sündawñe i ná he zeğaw í tru:

⁴ “Djongko ye djuwa djuchi fugulu fuğua duma, súnda namko sa a moahuñe se sütü güträ sütü ná nodo ge tralye, se a moadaw í matchülalu kuw tchü gyo?

⁵ Súnda tchülawñe, i şüpo lüshüw upostu ge trütalañe ka.

⁶ Súnda ñe ge kakuñe draw seyo ñeşü na bakeğiañe che, ‘Nodra lüshüsawe, hado chemeje nochı fugulu moadaw ye tchüladamme.’

⁷ No djo truime; ana veduw ñedzü ge je lalo a dju vyegudoladama ubo lüshüpome, künambó sütüğüträ sütü nüna güdraw dju ulu mavegudojo duma nabo madama.

Bosüñ moahuw i shipyew

⁸ “Ana mim dju dujowa, djuchi ge bosüñ gü duw, súnda namko ye bosüñ a moadabi; sündawñe

i matchü uw müträ tchühoñe seyo ñe na süñe, dju uw yo matchüjowa?

⁹ Sündä tchülawñe, i üdram na seyo ñeşü ná balañe che, nodra lüshü-lübasawe nochi bosüñ moadaw ye tchüladamme.

¹⁰ No djo truime; ana veduw, lalo nüna a í ulu vyegudolaw ge Tawgyew í sorgomuko ná ana lüshüjome.”

Saw tsağudroahuw i shipyew

¹¹ Sündä Jisu i che, “Nüna a ichi saw ksü duw.

¹² Naksümko ye kiğıw ye uyow í che ‘Awa, nobo go bo-luko duw ye, no djuryo dawe.’ I í ichi bo-luko na hağıag.

¹³ Sündä ñegi aňe makulu fum ye üsaw kiğıw ye vyow dashüträ lalyeñe ñetrü üğä a ge katräkralye, sündä süge bo-luko duw na vyow tsağudroamzog.

¹⁴ I vyow damzogahuñe, se ñetrü ge nokrow kaku, sündä i usso ufobüla lya.

¹⁵ Sündä i se ñetrü go nüna a ichi ji, se nüna ye í í vi ge vo na ava gyew ki.

¹⁶ Sündä i ve uluhu í gudugyejoñe se votsa pago go vo na tsa; hado chemeje í djuje haje madjü.

¹⁷ Í vepalawñe, sündä che, ‘No awu ichi küña vi daw ná tsaw-tuw aňe paw, seyo no age luhuşuw yo dzüangkoibi.

¹⁸ No gudzulyiňe no awu ichi kaňe í chejo, awa no ñedzüňe ba how ge lalo datroadaşommme.

¹⁹ No basaw chejo haje matramme, no ba vi daw a veduw vejodawe.’ ”

Saw tsağudroahuw í kakutchow

20 “Sünda i gudzulyiñe, i awu ichi ge ji: uğä gudzudalu sa a uyow i í hoñe nülvo veag, sünda gyrojeñe í krumogo lag, seyo šüpo chuma tsa.

21 Üsaw ye í che, ‘Awa, no ñedzü í hovow seyo ba how ye lalo dadamme; sünda hesalu basaw chejo go ñimme.’

22 Sé uyow i í kulo ná che, ‘Kutcho shedra uw yo je uw lañe í sheijodawe, sünda ügzütsü ge gütsülye lyeijo dawe, seyo ishi ge shita duijo dawe,

23 Sünda rhano a dajo dawe, sünda me ñi tsa-tuñe lüshüfijobi.

24 Hado chemeje nosaw ye dzüwmme, sünda üshükülyedamme: moahumme, hesalu tchülatchodamme.’ Sünda í lüshü-lübaw da.”

Saw nugow i shipyew

25 “Sé üsaw nugow ye vi ge du. Sünda í kañe ñe kakulai ye, i nuğuw dagruw seyo ūksu daw dzühu.

26 Sünda i kulo a í balañe dzü, ‘He ha dangkoiya?’

27 I í che, ‘Ba ñuw kakudamme, sünda ba awu i tsa-tuw dyew vedame, hado chemeje i í nüna uw hohuda.’”

28 “Saw nugow ye he í dzühulyeñe i lusuvyum-foag seyo ñe ulung makamyoñoñ lyag: séso uyow i ñepse ge jihuañe í nü.

29 I uyo i che, ‘Howe; no aña ojegomdo bá ġaksüñe ġyw, sünda ba chew keje madzügaahuw, nodraw nadra lüshü-lübaw dajo, ba no yow kuw küşüsa üsa adamje madjülu.

30 Séso he basaw ye ba bo-luko ná utroñiw mim nadru ge djoañe kakuwñe, ba ubo aña dyew tsaw-tuw dañe gyew.’

31 I í che, ‘Sawwa, ba shüwduw nodra dusaw; seyo nochि ha duma se vyow bachibamme.

32 Séšo hesalu lüshü-lübajodume hado chemeje he ba ñuw ye dzüñe üshükülyetchodabi; moadabi, se hesalu tchülatchodabi.’ ”

16

Budzu duw nüna

1 Sündä Jisu je í shürhaw ná che, “Nugo a ichi ge hokrügiw a duwme, sünda nüna na i howye se hokrüw í bo-luko ná tsagudroahime cheñe usso ge trutchoañe ve.

2 Sündä nugo ye í balañe che, ‘He hawa no babo go ñu dzühuiye? Ba hokrüšo cheñe shewe; momeje ba hokrügiw ge maŷyofijome.’

3 Sündawñe hokrügiw ye vemchepüñe, ‘Hesalu no hadajobya? Hado chemeje no übraw ye hokrügiw go no lahuangkoibi: noje no machifi; seyo no tsatuğujoje šüpo ñimtchüñ vei.

4 No danghudaba no ha dajoma: nó hokrügiw go lahuahuwñe nüna na nó nañe ge lajo.’

5 Sündä i übraw i chi gudzüdaw ná a a balañe dzüpüñe, no ubraw ichi ge ba küña dojo duwa?

6 I che, ‘Fuğua tsow psüw tel du,’ sünda i í che, ba kutcho ĝyoañe kako ge pomgü ĝijo dawe.

7 Sündä i utro a í dzütcho, ‘Bachi küña dojo duwa?’ I che, ‘Pu ulumo fuğua tsow dume,’ sündawñe i í che, ‘Bá kako lañe šügzügü ĝijo dawe.’ ”

8 ‘Übraw ye se machiñiw hokrügiw í tro, hado chemeje i budzu yo chi  a dadabi; hado chemeje he druguw-drulyiw go nüna na ná ñeto go nüna nadra chi  a dasaw ge, müsaw go nüna ná fow budzu du.

9 Sündä no djo cheime, mauw go bo yo ba nudzo ubo üdra dalajo dawe; hado chemeje i kaahuñe, bá na shüwa-shüw lüshuw ge lamyosajo.

10 Dju imisa yo je imisa ge usuima, ná aňe ge je usujobamme: seyo dju imisa yo je imisa ge usu mowma: se na aňe ge je usu mojome.

11 Sündada ba he druguw-drulyiw ayo bo-luko ge usu mowbammeje, bo umso dju djüjowa?

12 Sündä ba tuğuda-ğuvodzü i bo-luko ge je usu mowbammeje, ha ye bachi ma, se í dju djüjowa?"

13 "Dju kulo ye je übraw ksü í mağaksüfijome hado chemeje i a í mahögoñ dajo seyo a í nülvo dajome; mome a udra gaağijo seyo a üdra magağijo: ba Tawgyewñe bo-luko naksü í mağaksüfijome."

Tawgyew í gadzü i go

14 Farisi na, dju tsağotüdama, he na dzühulyeñe Jisu í maw-uw zekülye.

15 I ná che, "Djobó nüna na how ge uw daňe she, séšo Tawgyew í djodru djolu ná danghuwme, hado chemeje ha gaň ye nünan na how ge dyew dama, se ye Tawgyew i iňigzü ge imisame."

16 Yohaň í kakuw kuw, shotuko-kunu seyo ñihow truw naje ná chiğá daw. Sehu ñetogomdo Tawgyew i ñetrügűfo go shi-ñu truňe kaw, sündä vyow nüna na süna datsü.

17 Nedzüne no naksü í kabragiahu ye shotuko ütra a yo lyajobame.

18 "Dju nudzo ufum udra brağilyeñe utro nadra gzü daima, se na lalo dawme, seyo dju brağine ñyodaw mim í gzü daima se ye lalo dawme.

Nugo nünañe sapse Lajar

19 “Nugo nüna a duw dju djüw rong seyo gye uw shewma, seyo shüwa-duwa lüshü-lübaw dañe gyonggudruw.

20 Sündə Lajar iñiñ yo sapse seyo tsadu yo guñe í molgi üträtoi tralye.

21 Sündə í vew, nugo í tsamyew djoadaw yo uluhu í tsašelajo; momeje šulyo na je í tsadu í kañe tsalowba.

22 Sündə se sapse ye dzüträkralye, sündə sorgomuko na í Abraham ichi laku. Seyo nugo ye je dzüdañe zuadabi,

23 Sündə noğu üşü ge šüpo naw yo iñi voañe üga go hobanda, Lajar í Abraham í udru ge ggyodaw hohu.

24 Sündə i ġuksuñe che, ‘He Awa Abrahama, no nülvo veñe, Lajar í kiñe, ügzütsü üdza ge hu pagzüne nozelbula í ngüadügyejo dawe, hado chemeje no he mi ulbu dzongkoige dzahiimme.’

25 Séso Abraham i che, ‘Sawwa vehujodawe, ba bá shülye ge gye-ġuvo uw shehulyewme, sünambə Lajar i gye-ġuvo mauw, sešo i hesalu age güdzüw pangkoimme, sündə ba namoahibi.

26 Sündə he ūna traañe no seyo ba, ūiksüngko ye ġo dyam a dzühadame, ago dju bachi ge jilaġoñ dama, na majilafijomme, seyo sügo dju age nochi ge jikuġoñdama na majikufijomme.’

27 Lajar i che, ‘He awa, no ba chengkoime, ba no awu iñe ge kiyajo dawe,

28 Hado chemeje no ūna pom duwlume, i na hovrow ge he ūna trume ujome, mowmeje na he anambo ūniku-ūnisuw no ge kakuñeme.’

29 Abraham i í che, ‘Nachi ge Musa seyo ūnihow truw ná kako duwbase, na se í chew büdžüda.’

30 I che, ‘Awu Abrahama, mowme; nüna dzüw

a nachi ge jikülyameje, na nadrü-nalu vyegudoğijome’.

³¹ I í che, ‘Na Musa seyo ñihow truw na chew maje madzübi se í, nüna dzüw namko yo djadam üshükülyeñe jiadamje, na madzüjomme.’”

17

Zehaw

¹ Sündä Jisu i í shürhaw ná che, “He ye umsome ha ñu ye lalo yo ma, se ye kakujome, séšo se nüna í lalome dju yo kakuima.

² Dju he ûgato kunu namko ye djadamje a í dügaima, ibo shedra psüm yo udum ge pyogolyeñe, huûi ge djoahuye ufojobamme.

³ Vemcheñe ûyojodawe; bañuw datrulaimeje, zehajodawe, seyo vepalaimeje í muchoaijo dawe.

⁴ Í ahua ye ülye mro datrudamje bachi ge ülye mro jikuñe che, no datrudaşomme, sündawñe ba í datrudaw í muchoaijo dawe.”

Bá veksüw küñña dyewda?

⁵ Sündawñe í shürhaw na Tawgyew i che, “Ñí veksüw í damñeijo dawe.”

⁶ Prabu i che, “Bachi ge pemdu üsü ütraña kuwdamje veksüw dumäge, ba he kumtchü iyañ í ükrügomdo taprälañe huûi ge shüwe chejo, sündameje i ba chew dzüjo.

Chiñiw kulo

⁷ “Sé djomko ye ana dju chejowa, dju kulo ye no chi momeje fugulu ná saw, sündä i vi go kakuwñe, sündä í che, ‘Kutcho age jeñe ûyoñe ava tsabe?’

⁸ Haña i ná machejoma, no ava dashüträbe: no tsangko tungkolui kuwtoi başümpe í kidzagola-lyeñe no hoiwe; sünda se fum ye baje tsa-tuwe.

⁹ Haña i se kulo í ulu yo vejoma, hado chemej i í dügyedaw chiğá í aka dabada?

¹⁰ Anambo ba je, se vyow chiğá dügyedaw ná damdzoahuñe, baje chewe, ‘Ni machiñiw kulome; ni ha dasajo duma se í aka dabadame.’ ”

Tabüñ naw a í nülvo

¹¹ Sünda ana da, Jisu Yarusalem jiw ge Samariañe Galili ñetrü yo jipseañe ji.

¹² Sünda ñetrü a ge jimyongkoi ge í südzüm gü gógo nadaw na tüva, dju na üga gudzudama.

¹³ Sünda i üga ge gudzüñe, gó yo che, “He Jisu, he dadrüwa, no nülvojo dawe!”

¹⁴ Jisu i í hoñe che, “Jebe; sünda bá nudzo í mügaw ná shejo dawe.” Seyo kabyo-kağıyowñe güdrajebi.

¹⁵ Sündawñe namko yo a ye hoñe dagyolagdabi, gow yo Tawgyew í troñe katräkralye.

¹⁶ Seyo Jisu ishiträge gaañe ukrumro yo ishi ge drüñe, ulvyu yo uw che; sünda í nüna uw.

¹⁷ He íbo Jisu i che, “Haña na gü güdraw malyama, nameje se sütü ye hanga?

¹⁸ Haña he tuğuda-ğuvodzü í tralyeñe dju ñimma Tawgyew í trojo?”

¹⁹ Sündawñe i í che, “Gudzuñe kabi; ba veksüw ye bá dagyodamme.”

Tawgyew í gadzü kakülyahuw

²⁰ Farisi namko yo a í Tawgyew í gadzü ke kakülyajowa che dzüñe, Jisu ná che, “Tawgyew í gadzü ana holaw dañe makakülyajome.”

21 Sündä nüna naje ana machejome, age howe, age dume, süge dume. Hado chemeje, Tawgyew í gadzü djumko ye dume.

22 Sündawñe i shürhaw ná che, “Sé ñeto je kaku-jome, hai ba nüna üsaw í ho góñiw dzüajo, sé mahohujome.

23 Nüna na ba chejome, ‘Howe, süge dume!’ Mome ‘Howe age dume!’ Séso ba djujejo dawe sündä nafum je djudajo dawe.

24 Hado chemeje ñedzü-lügaw ye ñedzü üdza a yo utro üdza ge kuw müsakumbo, nüna üsaw ye je í ñeto kuwñe kakülyeošome.

25 Séso uvromashü i šüpo ñiku-ñisüw gilajome, seyo he shülyiw yo nüna na í matsüne chejome.

26 Nuha i ñeto ge küna dadama, sünambo nüna üsaw i ñeto ge je dajome.

27 Nuha i lü ulung ge magyomyolu kuw, nüna na tsa-tu ûyo, seyo namko ye gzü dañe ûyo; sündawñe hulüsü kaküñe vyow mauw damdzoa.

28 Seyo Lut i ñeto ge dambo veduw, nüna tsa-tuñe bumdzu dağıw, shobro zuñe seo ñe daw.

29 Séso ha ñeto Lut í Sadom ge kadama, sehu ñeto ñedzü go mi seyo ecid šükülyañe vyow mauw damdzoag.

30 Nüna üsaw í kakülyahu ge je ana dajobamme.”

31 “Sehu ñeto, dju ñelütsü ge duma; seyo na gañ ñe ulung ge du, na se na law ulung ge djukamye, sündä sünambo dju vi ge duma na fum ge djukawe.

32 Lut ufulum í vehujodawe!

33 Dju nudzo í ûgaksüjoñe veima na mağaksüfijome, seyo dju nudzo shüw í mağaksüfima na basüjome.

34 No djo trungkoime, se ñegi nüna ksü bugó a ye üša dujome, a í latrayemjomme, seyo utro a í traalyjome.

35 Mim ksü ye ûgato üša ûgjome, a í latrayejo, a í traayejome.

36 [Nüna ksü vi ge dujome, a í latrayejo seyo a í traayejome.]

37 He ná dzühuyeñe na í dzü, “He Tawgyewwa he na hai dajowa?” I ná che, “Hai ñímo duma, süge kurkukiñ dujome.”

18

Müjemñe mauw zevow

1 Sündä Jisu i ná he ubo go zeğaw a trulyeñe udrülu magaada, mamuduw kügüweñe che:

2 “Hange damje ñetrü a ye mukow a ûyow; dju Tawgyew ije mağew seyo nüna nabo je mavew.

3 Sündä se ñetrü ye müjem je a ûyow: dju ichi ge jikunggudruñe í chenggudru, ‘No insaf djüiyeñe nobo ûaksüijodawe.’

4 I ügaluw kuw madzü séso fum ye ulu ge vepüñeñe che, ‘No Tawgyew ije mağew, seyo nüna nabo je mavetunow;

5 Sedamje he müjem ye no matraa, sündada ubo insaf djüijo, mowmeje i nochı ge jikunggudruñe no güdzüw mağodügyejo.’ ”

6 Tawgyew i che, “Dzüwe, he magüdraw mukow ye ha cheima?

7 Nameje: haña Tawgyew i í nüna basü ladaw ná mamutchoaijoma, dju ñegiw-ñetow í kügüñe ûyowma; seyo i ná ügaluw vejoma?

⁸ No djo chengkoime, i mekutcho ná mutchoi-jome; sé nüna üsaw kakülyahuñe, i he druguw-drulyiw í umso vefijosoma?”

Dju güdrawñe chejowa?

⁹ Seyo Jisu i shürhaw na dju nudzo í güdrawñe veksüw veima, sünda utro na mauw daima ná ana zeğaw che:

¹⁰ “Nüna ksü ñegru ge kügüt ji; a ye Farisi seyo a ye patso-law nüna.

¹¹ Farisi i gudzulyiñe üdrü-ulu ge ana kügüt, ‘He Tawgyewwa no ba ulu yo uw cheime, no utro nüna na dambo tsaksu-laksuw, müütü chiğâ daw, seyo mim ǵubuw, seyo he patso-law na dambo nüna mowme.’

¹² No sopta ye ülye ksü tsaw-tuw matsaw ǵywme, seyo no bo-luko dalaw gow üchea je djüwme.”

¹³ “Séso patso-law nüna ye üga gow gudzuñe, ñedzü ge je iñi maholyi dá i ülüjetçü ge güñe che, ‘He Tawgyewwa, he lalobraw no nülvoijo dawe!’

¹⁴ No djo cheime, i ufum yo mowme; séso he nüna ye güdrañe ñe ge kajeme; hado chemeje dju nudzo í dyewñe veima, i imisa lyajome; seyo dju nudzo í imisañe veima, i dyew lyajome.”

Tawgyew í ǵadzü anagasa na vedumbo

¹⁵ Sünda nüna na na sa naje ichi ge lañe jikeñe nagzü Jisu udru ge vefijoñe; sünda shürhaw na hohuñe ná goha.

¹⁶ Jisu i angasa ná ichi ge balañe che, “Angasa ná nochı ge jigyejo dawe, seyo ná djugohajo dawe: hado chemeje Tawgyew í ǵadzü he nambo nabome.

17 No djo umso truime, dju Tawgyew í ̄gadzü í angasa na dambo malama, ná keje süge majimyofijome.”

Nugo nüna a Jisu í ñu dzü

18 Djudamje dümbray a ye í dzü, “He uw übrowa, no shüwa-shüw shüjo ye künä dameje ujowa?”

19 Jisu i í che, “Ba nó hado uw chewwa? Djuje uw mowme, nüna a akasa uwbarame, se ye Tawgyewme.

20 Ba shotuko-kunu í bo danghušo: ‘Mim dju ̄gubuwe, djushiwe, djutsakšuwe, mülaw-mütraw djutruwe, nudzo awuñe nudzo añ naksü í chew dzüwe.’

21 I che, “Nobo he ná vyew angasa ulvyu ladañe vewbame.”

22 He í dzüwe, “Jisu i ná che, bachi ge yaje ñu a ñilumme, bachi vyew ha duma ná draatsülyeñe sapse ná hatsüwe; sündä bá ñedzü ge luko pajome, sündä kakuñenofum kasajo dawe.”

23 He í dzühulyeñe i šüpo duhu da, hado chemeje i šüpo nugo.

24 Jisu i í hollyeñe che, “Bo-luko duw na Tawgyew ichi ̄gadzü ge šüpo atağä yo kamyojobame.

25 Tawgyew i ̄gadzü ge bo-luko duw na kamyojo i bo ut í süträ üşü yo kamyoje ufojomabe.”

26 Sündä dzühu daw na che, “Nameje djú basüafijowa?”

27 I che, “Haye nüna yo madafima, se ye Tawgyew i dafijome.”

28 Patras i che, “Howe, nobó ñe-vi je tralyeñe bafum kasawme.”

29 I í che, “No bá umso truime, ana djuje ñime, dju Tawgyew í ǵadzü ubo, ñe, mim-kiǵi, ñu, awu-añ seyo saw-sam ná trahuw.

30 Súnda sa yo sa a na haje añe djupawe; seyo dzüwñe druguw-drulyiw ge shüw lüshüw pajodawe.”

Dzüñe üshü lyajo go ñihow

31 Súnda Jisu na ǵüyo ksü shürhaw ná üdra lañe ná che, “Ñi Yarusalem ge jingkoime, súnda künä ñu nüna üsaw ibo ñihow truw na ǵi vedama, se na vyow datsüjome.

32 Hado chemeje i tuǵuda-ǵuvodzü nagzü ge djüjome, súnda na í tchüǵoñe-hoǵojome, súnda zehu je müdrüdzajome.

33 Súnda na í güjome, súnda shijome, súnda i ñegi dzü ye üshükülyetchojome.”

34 Súnda na he ñu namko ye haje madzüsü súnda he ñu na namko ye müşüsü, súnda ha trudama se ye na madzüla.

Iñi ǵew í iñi

35 I Jeriko ñetrü ütrü üñisa jikulai sa a, iñi ǵew a ye üdza ge tsatuǵuñe ǵyoda.

36 Súnda i upu na dügrü jiw dzühuñe dzüpüñe, “Ayo a ha dangkoiya?”

37 Na í tru, “Jisu i Nasri ge jingkoime.”

38 Sündawñe i ǵuksuñe che, “He Jisu, Dawud i üsaw, no nülvoijo dawe.”

39 Dju vro-vro jeima, na í madañda ǵyo cheñe ze, sé i umsow ǵogzukülye, “He Dawud üsawa, no nülvoijo dawe.”

40 Sündawñe Jisu i gudzulyiñe í ichi ge lañe jikuwe che, súnda i iñisa jikuwñe, i í dzü,

⁴¹ Bá ha tsüda, “No babo dajome?” I che, “He Tawgyewa, nó hofidügyewe.”

⁴² Jisu i í che, “Hojodabe, ba veksam ye ba dagy-ojemme.”

⁴³ Sündä í djeañe hohu; sündä Tawgyew í troñe, ufum kase, sündä vyow nüna na hohuñe, Tawgyew íbo trotsü.

19

Jisu Jakariya ichi ñe ge

¹ Jisu Jeriko ge jimiolye jimkoi sese.

² Süge Jakkai cheñe nüna duvo, i patso-law go mukyew sündä nügo je nügo.

³ I Jisu í hogoñ vyew i djuma cheñe? Sešo upungda sese mahofi. Hado cheme i üchesada.

⁴ Sese i í hojoñ vye uvro ge gyo djeñe lufuje shoñ udru a ye lyilyig, hado cheme Jisu i se ñabo kajoda.

⁵ Sese Jisu se a jikuñe, udru ge hotrolyiñe í che, “He Jakkai, kutcho lyiga; hado cheme yow no bá ñe ge ñyojo dume”.

⁶ I kutcho yo lyigalye lüshüldzulalye í ichi ñe ge la kake.

⁷ He í hohulyebi nüna na zeñi, “I bó se lalo nüna ichi ñe ge jijeba.”

⁸ Jakkai i gudzuñe Tawgyew í che, “He Tawgyewwa, No nó bo-luko üchea ye ñiw ná djüjome, seyo üchea ye sena djüjome djuchi go no lağamüñeda ma se na no psügningua fow djüpyojome.”

⁹ Sese Jisu i í che, “Yow he ñe a muchoahuw jikudame, sündada he i je Abraham ichi sawbamme.

10 Hado cheme nüna üsav ye moadaw ná tchüw seyo ná basüaijo kakuwme.”

Bosün uvyu gü

11 Sese i he ñu ná dzümkoi sese, i zeğaw a ze, sündada chedawa i Yarusalem üträañ a duda, seyo i vyesuw je vyesuw, se Tawgyew ichi gadzübray ye hesahe kakudalaibiñe.

12 Súnda: I che, “Nüna nugo a ye ge ñetrü üga ge ka sügo nugo pafiné kakutchofijo.

13 Seyo i í kulo nağı yo gü ye balalye ná bosün uvyu gü djü, seyo ná che, ‘No kakuw kuw bumuzu davojo dawe.’

14 Seşo í ñetrü ge gyodaw na í mahogoñ daw, seyo ífum ge muko kiñe ñu che ki, se i ye no matsüme, se i ñidru ge ñubyu dañjo.”

15 “I ñubyu lyibiñe kakutchow sese, i ana a da, ichi se kulo gü ye dju í bosün uvyu gü djülyedama, se na itrü a balaku sünda danghujoñe vyeñe se na se i yo küña ha ha dashaladama.

16 Sese uvromashü yo a ye jiku che, He übräwwa bachi djüdaw bosüñ uvyu gü yo dañe gü müñew damñeladame.

17 I í che, ‘He kulo ülüksüfowwa, bá šüvzüw me, ba šüpyo mesame sese ba umsowda kakülyeda, ayo ba ñetrü gü yo übräw dabei.’

18 Sefum yo a ye jikuñe che, ‘He übräwwa, hoşa, bachi bosün yo uvyu pom dashamüñewme.’

19 I í chetcho, ‘Ba je ñetrü pom yo übräw dabei.’

20 Sefum ye a ye jikuñe chetcho, ‘He übräwwa, hoşa, bá bosün ye he duw ye, he í no nó gye güpaw üdza toi pyogoñe vyedaw he.

21 Hado chemeje no bá gedabi’.

²² I í che, ‘Mauw kuloa, no bamdzu yo bá no trudañe chei he me.’ Ba nó danghuwbi nüna mügzütchuwñe, ha ye no ma vyema se í dzula, seyo se no ma zuw, se í djoahuwme;

²³ Ba nochí bo ye bo dashabraw ná hado madjúña, se í no kakuñe sashadaw ye lakeğijobi?

²⁴ Seyo dju nüna na üñisa gudzudama, se na í che, ‘Se bosün ye ichigo latchojodawe, seyo djuchi ge bosün gü duma se í djüpyojo dawe.’

²⁵ Na í che, ‘He übrawwa, ichi bosün gü bó duşo.’

²⁶ ‘No bá chemkoime, se djuchi ge duma, í seyo djüpyojoluwe; seyo djuchi ñima ichi go se í je lajodawe se ichi ha dusama.

²⁷ Seşo nochí se fugulu ná se vyeñidaw na se no nadru ge ñubyu dame, se na age lakuñe noñisa a shiwe.’ ”

Jerusalem ge fojelübzung kakuw

²⁸ Jisu i he ñu na chelye i Yarusalem ge navronavro ka.

²⁹ Seyo se i Jetun üñiñi yo pu sa a Betfage ñe Betniyah üñisa ge jikuwñe, sese i í shürhaw nağı yo ksü ye ana cheñe ki,

³⁰ “Üñisa yo ñetrü ge jijo dawe, seyo süge jikubyo jikuŷoñe giĝe ichi üsa a udru ge djusa je magyoluw, pyogo vyedaw bá pajome, se í tashalye lakuwe.

³¹ Seyo djudamje bá dzülaimeje, hado tashamkoiya chemeje, se a ana chejodase, se Tawgyew i he í tsüdame”

³² Se kidaw ná, na jikuñe i ná ha chesedama, süna pabadabi.

³³ Se na giĝe üsa ye tashamkoi se, ichi übraw ye ná dzü, “He üsasa ye hado tashamkoiya?”

34 Na che, “Tawgyew í he í tsüdame.”

35 Na í Jisu ichi ge la kaku seyo nudzoğ gye ye tapualye se udru a ñeilye Jisu í giğe udru ge gyodügye.

36 Sündä na kamkoi sese, na nudzoğ polu ye ǵabotoi ñevoñe ji.

37 Seyo üñisa kakulye se i Jetun pu i ǵo ge kaku, sese shürhaw na vyew upua na vyemoñe chiğā dadaw ibó i hohuda na, lüshüldzuañe gow yo ñu zeñe Tawgyew ibo trokülye:

38 Ŝüvzüwme se ñubyu ye, dju Tawgyew iñiñi yo jikuma!

Sorgo ge ǵüdzüw seyo ñedzü ge lüshüwme!

39 Sese upu na yo süña Farisi na í chengkoibi, “He Danghubrawwa, bá shürhaw ná zea.”

40 I ná chetcho, “No djomko a chemkoime, he i maziw ǵyome, kunu na șogzukülyejome”.

Jerusalem íbo ksew

41 Se Jisu üñisa kakuñe se ñetrü í holye ubo kse.

42 Sündalye che, “Ha ye ujowa, he ba; am, ba bába, he ñeto ai lüshüjo ñu danghudama, séşo se i yabó bañisa yo mušuadabi.

43 Hado cheme se ñeto ye badru ge kakujo se bá vyeñiw na süleyeñtchü pyogoñe bá djetuğujome, seyo djetuğulye bá ñujome.

44 Seyo bá seyo badra ayo a ná bachi angasa ná, nogüdzü nadra gülyiajome, seyo badru ge kunu yo je kunu matrügenome; hado cheme ba süna dajo ye kye badru ge nülvow vyeñe hojema sei madan-ghuje”.

Ñegrü í dagudrahuv

45 Sese Jisu i ñegru ge drüñe ñyodaw ná nopsü ge lahuatsü.

46 Seyo ná che, “Ĝidame; ‘Nochi ñe ye küğüw ñejome,’ séso djo he í tsaĝa-laĝaw nachi ñe da joadamme.”

47 Seyo i muhu-muhu ñegru ge shi-ñu truñgudru: seyo se müga sawlyiw na seyo shizew-ñu zew na vyew djekegiñe í shijoñe tumuñgudru.

48 Séso haje ĝabo matchüla; he í küna dañe dajojema, hado chemeje vyew na dru-lu djübyo djügoñe ichi ñu dzüñgudru.

20

Yahudi na Jisu í ñu dzüw

1 Ahua ye ana a da, jisu i sese ñegru ge shi-ñu trumkoi sese, mügaw dew seyo shi zew-ñu zew kew nadra jikuñe sese gudu.

2 Seyo chemkoibi, “Ba ñí truwe, ba he chiĝa ná dju dadügyedañe dawdo daña, seyo se i djua, dju bá he i daweñe dügyedaye?”

3 I ná trutcho, “No je djó ñu a dzüjome; nó trujo dawe

4 Yohañ ichi Baptisma djüw ye Soĝgo go ma mo nüna yo ma?”

5 Sündawñe naĝütchü zeĝi, “Se ñí chebammeje, ‘Soĝgo gobabi,’ sünchewñe i chetchojo; ‘Sünameje djo idru ge hado umso mavyeña?’

6 Seyo ñi chetchojobi, ‘Nüna yo me chetchobamme,’ se vyew na ñidru ge kunu trüjobi, hado cheme i umsow go danghudabi, Yohañ i ñihow cheñe.”

7 Dañdañlye na tru, “Ñi madanghume, se i djuchi go jema.”

⁸ Seyo Jisu i ná che, “Nameje no je djo matru-jome no he chi ná dju dügyeñe dadama.”

Bolu mau vi daw nüna i lağüshi truw

⁹ Sese i se nüna ná he ana zégaw go tru, “Nüna a ye anggur zugua, sündalye vi daw ná howeñe bo ve seyo šüpo uwalaw kuw utro ñetrü ge jitrukralye.

10 Bomdrü sese i vi daw nachi ge kulo a ki, se vi yo kakülyedaw anggur üje ibó je djüweñe cheñe k, sé vi daw na í gümoamdo gümoañe ufo kadügye.

11 Sündawñe i kulo a ye kitcho, sé na se í je
gütcholyebi zeasé zeameñe ügzü ufo kikutcho.

¹² Sündatchowñe i ülye dzü kitcho, seyo na se í je dzütchüzew gimoañe lahuag.

¹³ Sündawñe se anggur go vi übraw ye che, ‘No há dajobabya? No nó saw í kijobaba, asha na í chew dzuw dujošeoma.’

¹⁴ Sese vi daw na i hohulyebi nağütcü poğî, ‘He i bó üsaw ye ba; age djebya, ñi í shibow, sündañe he na ñichi lyajobi.’

15 Seye na í se anggur vi yo lahuañe shiag: sündada vi übraw i nadra ha dajobabya?"

¹⁶ “Ikakuñe se anggur vi daw nüna ná damütrajo, seyo vi ye utro ná djüjo.” He í dzühulye na che, “Tawgyewwa ana djuda.”

¹⁷ I nachi ge holye che, "Se he ye ha ûida:
'Ha kunu ye ñe dasüw na ha madağıwñe
süñeadama,
Se i ukutru go dakrijikye se i lyada.'

18 “Djudamje se kunu ge gaahima se i ganüajobamme, seyo djudru ge i gahima, se í günü-
ğügäjobamme.”

Shi-ñu zekyew nañe Müqaw sawlyiw na lütsa

19 Seşügudo ye Shi-ñu zew nañe seyo Mügaw dew na í külyijoñe vye, hado cheme danghula dabi, i nabó magow ñu zeğaw yo tru, sešo í ná büğedañe vye.

20 Seyo na í hokrübabiñe seyo ichi ge hotumuw ki, se hadowo cheme i alyamo alya ye shi-ñu trutroameje sese ñustu kigojoñe, se í nugو ichi ge trutroadame che djüfijoñe.

21 Na í ana dzü, “He dadrüwwa, ba mülaw truiñe ñi danghudame, Seyo dadrüw je darüi, Seyo djubó go goñeje mache; Semome Tawgyew ichi âgabo ye umsow trufijo.

22 Hawa ñí Kesar í patso djümeje ujoma, mo mowma?”

23 I ná budzu yo dzüi ye dzüsülye che,

24 “Bosüñ a nó shejo dawe. He a djuchi giğe düdama seyo dju ñiñ duma?” Na che, “Kesar ichi.”

25 I ná chetcho, “Se Kesar ichimeje í djüwe, seyo Tawgyewchimeje í djüwe.”

26 I nüna ñisa a se ñu ye madzüsüla, semome ichi ñu hutrodaw se i yo mavyenghuatsü.

Güdrakosksüwñe gzü

27 Sündatcholye Saduki i chew ye, nüna dzuw na kenghuaje maüşüpome, nağı yo nüna üchea na ichi ge jikuñe dzü.

28 “He dadrüwwa, Musa i ñibó ana gida, ‘Se djuchi damje üyalyo a ichi ufum ye saw-sam malaluye dzüträkalyemeje se üñuw ye se mim üyañedra i gzü datchowe, seyo üyalyo ibó agü mulo sakülyewe.’

29 Súnda ye alyoñuw mro duw, üyalyo nugowfow ye agü je masakülyelubi ye dzüträkalye.

30 Sefum yo ye je,

31 Seyo seladzü kiğiw ye je se mimdra í gzü daladabi. Se ana dadañe namro mamro agü masakülye dzümdzoaha.

32 Se nafum se mim ye je dzüase.

33 Se a na üshükülyemeje se mim ye djufum lyijowa, hado chemeje i na mro mamro üdra gzü datsüwdabi.”

34 Jisu i ná che, “He ñefo go shüdaw agü na gzü daibi,

35 Se dju nüna damje ana lyifikülyemeje, sé ñeto go dzüdaw nüna na üshükülyetchojo lyifime, namko ai gzü madafijo.

36 Se i dzü je madzüjo; hado cheme i sorgomuko vyedujo, seyo güdrakoşksuw yo agü üshükülyemeje Tawgyew ichi je agü lyijo.

37 Seño he ñu ye dzüdaw na je üshütchoi, Musa je shoñ ge süna folakülyeda, i Tawgyew í ‘Abraham üsa, seyo Isahak üsa, seyo Yakub üsa ana chelyew.

38 Tawgyew ye dzuw nachi mow séño üshü nachi Tawgyew: hado chemeje ubo yo vyew na üshütsü.’”

39 Sese na se í dzühulye Shi-ñu zekew küña duma na che, “He dadrüwwa ba uw chejejeba.”

40 Seyo bó na í ha madzülofibi.

Jisu Dawud üsawma mo Dawud ichi Tawgyew ma?

41 Sündatcholye Jisu ná dzütcho, “Masi í Dawud üsaw cheñe kündaañe cheña?”

42 “Dawud i üsaw Masi i kako ge cheda:
Tawgyew i nochı Tawgyew í cheda,
Nochi südzüvopsügi ge ǵyowe,

43 No bá fugulu ná bashitrü ai malakyegitsülu kuw.’”

44 “Dawud bó í Tawgyew chew; se sünameje i í üsaw kündä cheña?”

Shi-ñu zekyew nüna zew madzüw ná Jisu í trüdrü

45 Vyew na dzümkoi sese, i í shürhaw ná che.

46 “Shi-ñu zekyew na yo hochigîwe, dju shedra psüw sheñe kahiw uw vewma, seyo ná bodzağ ge gaga daw, seyo kügüt ñegru ge psüga dew ge گyojo uw vyejome.

47 Na müjem nachi ge tsaw jiñe seyo bühodañe uwalaw kuw kügüt dawme, he na šüpyo mau ñe ge gajome.”

21

Haje ñiw müjem ichi umsow lapsü djüw

1 Sündatcholye Jisu i íñi yo lapsü dzüw nüna na nudzoğ nudzoğ lapsü í lapsügyebyo ge trümkoi hohu.

2 Seyo i haje ñiw müjem a ye je i sayo sa a bosüñ ksü trümyoajew hohu.

3 Sese i che, “No djó umsow chejome se i ye he haje ñiw müjem ye fow trümoabajeme.

4 Hado cheme nabó nachi nudzoğ nudzoğ lapsü yo me trüje, seño i í shüda yo küña dusama vyew trümdzoajebi.”

Ñefo i mudzoajo go hosüw daw

5 Küña nüna na ñegru ufo go chemkoi ye, se i küña kunu howsa yo seyo gañ yo chibra daida, se i che,

6 “Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome.”

7 Na í dzütcho, “He dadrüwwa, he na kye dajowa? Seyo he ñu na dajobi sese, ha chi hosuw dujowa?”

8 I chetcho, “Chitchügivowe, dju dzüßeawe, hado chemeje šüpyo nüna na nó ñiñi lañe chejome, no se ibamme; seyo he i damdrü kakudamme: djo se nafum djukasejo dawe.

9 Seyo djo pseğgi-luğgi daw süna nafo go dzühulaimeje, dju ġejo dawe; hado cheme he na uvromashü davzüjowbamme; seşo se ñeto kutcho mamütrajome.” Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome, Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome,

10 Sündawñe i ná che, “Ĝübye yo ġübyegütcü seyo ñetrü yo ñetrügütchü pseğijome.

11 Seyo ñegüzüw je dew dew dajome, seyo ñetrü ñetrü sapseañe seyo ġañemu kajome, seyo ñedzü ge ñiğeñiw ñu seyo dew dew chi shejome.

12 Séšo he ñu na madaluye na uvro nó ñiñi yo kigovzüjome, seyo maw-uw ze dajome, seyo ñegru ge djüpüjome, seyo pache ge shüpüjome, seyo ñetrü ge ñetrü ñubyu natrü ge lajikujome.

13 Se he na babó ñu truvomdrü kakülyejome.

14 Sündada nudzoğ nudzoğ drü-lu ge pyogo vyejo dawe, no vrogomdo trufijo se í duhu madadañe.

15 Hado cheme no bá ana chejo seyo ana budzu djüpüjome, se bá mau zeñe zeaše zeame dai na madafijo.

16 Seyo bachi awu-añ seyo ñuw-ñum seyo ñeşüğ-ñepyeğ, seyo draw na je tsüladügyejobamme; aña kuw dajome, djomkoye šüpo na dzüdügyejome.

17 Seyo no ñiñi yo badra mau dajome.

18 Séso bakyetru umu a je matrüafijome.

19 Ba nudzoğ drü-lu ye güdzüw yo shüträñe vyejo dawe.

Jerusalem í mütriüw

20 “Ba kyedamje Yarusalem í rhünokew na yo jiğshigiahuw hohume, sese ichi müträjo üñisabammeñe danghujo dawe.

21 Sese dju Yahudiya ñetrü ge duma se na pu udru ge djetalryewe, seyo dju Jerusalem ulung ge duma se na djehuajo dawe; seyo dju ñetrü ge duma se na süge djujijo dawe.

22 Hado che se i dutruğijo ana ñeto kujome, sese ñu ñiñe vyelyedaw na vyew lyitsüjobamme.

23 Se ñeto ge dju agü ñiw seyo agü apu tudügyeima, se nabó tui! Hado cheme se ñeto ge no nağütchü dağijo seyo se a ná şüpyo ñiku-ñisüw lyijo.

24 Na vyetsü ürhü yo sügűajome, seyo vyew ñetrü drü-drü ge mubyo na lakuzeğüatsüjome, seyo utro sama nachi ümdrü vyew makulu kuw, sese Yarusalem í utro sama yo dashigajome.

Jisu i kakutchojo chitruw daw

25 “Seyo dru seyo hubye seyo lütsü se na ge chi shejome, seyo nomñew ñetrü a je, ñetrü drü-drü go nüna ná chitruw dajome; hado cheme na sütüğülü ichi hu rhaw yo lamo ñetsüjome.

26 Seyo ñew yo druguw-drulyiw a trűw kakujo se í hohuñe nüna üshüjoñe je mavyejome, hado cheme ñedzü go gokew ye je güdü-güdüjome.

27 Sese na nüna üsa í lüshüw-lübaw mumudrü ge gow kalai hohujome.

28 He ñu ye trumkoi sese, ükye ye gudow dañe udru ge hotrojo dase; hado cheme bá solutoajo üñisame.”

Tawgyew ichi ñetrü ñubyu üñisabamme

29 I ná zeğaw je a tru, “Lufuje üyaññe vyew shoñ na howe.

30 Ichi übatra kakülyebyo kalyeŷyowñe, se í ba hohulyeñe balvyo danghulaibi ñeshü kalaibiñe.

31 Sünambó vyeduw ba he ñu na kye hohuima, sese danhulababise Tawgyew i ñetrügüfo kakujó üñisababiñe.

32 No bá umsow trujome, he ĝhei ñu na madalu kuw he ñefo ayo shüdo nüna na kyeje lüshüw mapajome.

33 Nedzüñe No naksü kaltruŷidamje, sešo nochí ñu kye je makatrujome.”

Shüwa Dashütrüvojo dawe

34 “Sündada ufu je ksü üñi je ksü da ĝyowe, ya ba badrü balu ye he druguw drulyiw ayo dashüw ge dašeа kišeаñe, shüjo djojo ge vyešeаñe da ĝyomkoñbai ye jia, ñe se badru ge kyegüdü-ñiñi kakugme.

35 Hado chemeje i he aña wa nomñew ñetrü ayo ĝyodo nachi ge ana vyeduw dañe kakujobabi.

36 Sündada chiŷiñgudrujo dawe seyo kügüñgudrujo dawe, he ana a kyegüdü-ñiñi kakudamje ha madaw ĝaksüfisejoñe, seyo nüna üsaw i vro a gudzufiwjo lyijo dawe.”

37 Seyo se ñeto ge ñegru ge shi-ñu tru süna dawse; Seyo ñegi ge i nopsü ge jihuañe Jetun pudru ge ĝyoñgudru.

38 Seye na je šüzüw ye tralye ichi ge jikuñe shi-ñu truw ye dzüjoñe ñegru ge jikuñgudru.

22

Jisu i shijo go küla

1 Odje oğume se i na ofo rhano chew, üñisa dabi.

2 Seye mügaw dew nañe shi-ñu zew naksü shüwa í kündaañe shijoma se í kadang hotumu, sé na nüna nayo ûgew.

Yahuda Isküriya ichi umsokulyu

3 Seye mütü Yahuda ge kamyoa, djú Iskariyoti chew súnda í shürhaw ülgü ûgy yo ksü namko ge i je duw.

4 I jiñe Mügaw dew ñe kulow kyew hotumuw nadra chitru, Tawgyew í kündä lügyelajoma sena.

5 Na lüshülag, Seye í na bo djüjome cheñe müdaa.

6 I je embi che, sündalye hotuma-hotumuhi, se í usso ge ñu majodügyew lügyeladügyejoñe.

Fasa í dashütrüw

7 Sese odje oğume daw ñeto kakudabi, sese Fasa ge fugulu üsa ye che kügûw kijobabi.

8 Súnda Jisu i Patrasñe Yohañ naksü i ana cheñe ki, “Djeñe ñibó Fasa ge tsajo-tujo dashütrüvowe.”

9 I í dzütcho, “Ba nó hange dashütrüvoweñe tsüda?”

10 I ná che, “Howe, ñetrü ge kaakubyo-kakuûyowñe nüna a ye hu guw kolo lodow tüvajome, dju ñe ge i jihima; ba ifum jisajo dawe,

11 Seye sé ñe go übraw í chewe, ‘Dadrüwwa bá chemkoime; se tumóna ná ñe hagewa sa a no nó shürhaw nadra Fasa tsajo ye?’

12 Bá i howsa yo dagüdravodaw ügüñ dew a shejome; süge dashüträvowe.”

13 I jikubanda, i küna chedama sünabyo-sünaŷyo duvobi, sünda i Fasa í dashüträvo.

Tawgyewchi mülüñ drüpsü

14 Damdrü kuwñe, Jisuñe i shürhaw na nadra tsajobiñe ĝyo.

15 Sündalye i ná che, “No nolu ge šüpyo ana vyewme, duhu makakulu kuw djodra ye ülya ana üša ĝyoñe ava tsajoñe vyewme.

16 Hado cheme no djó chemkoime, he i Tawgyew ichi nogo ge vyew makulu kuw no se í keje matsajome.”

17 Sese i bekasa lañe dru-lu yo šüvzüw gañe che, “He í lalyeñe djoğütchü ge habrag̫ijo dawe.

18 Hado cheme je no djó chemkoime, Tawgyew ichi ġadzü madalu kuw no ayo dalalye keje he shejehu matujome.”

19 Sündatcholye i odje la, seyo üdrü-ulu yo küküñe takuğia, seyo ná ana cheñe djü, “He i nō usso me, ha yé djobo djüwma: nō vyehuñe he ana dajo dase.”

20 He ana dambo i tsaw tsafialye bekasa je ana cheñe la, “He i nochı sé šü yeme he i djóbó fuadaw yeme ñu ükünüme.

21 Sé hojo dawe, nō kigoladügyejo ichi ügzü ye nodra a dume.

22 Hado chemeje nüna üsaw ye bó ibo küna daweñe dadama, sünambó dajobabi, séso tui se nüna idru ge, djubó sa a í kigoladügyejoma!”

23 Sündawñe na nağütchü dzügi-hoğingkoibi, “Ñimko a djuwa, he chiğâ dajo ye?”

Djú dewñe vyefijowa?

²⁴ Namko a ana ñu che zeñgi; ñimko a dju dew vyefijowa?

²⁵ I ná che, “Utro sama nago nugo na nadru ge shotuko joi; seyo dju nadru ge shotuko jofijo daima, se ná povow nüna chewme.

²⁶ Séso ba ana djulyiwe; mowme djomko a dju nugow dama, se i angasa vyeduw seyo dju ye ñubyu ma se i kulo vyeduw lyiwe.”

²⁷ Hado cheme dyew ye djuwa; se i buñgo ge ñyodaw yeme, semome se chiña damkoi yema? Hawa se i je mowma se tsawdra ñyodaw ye? Séso no djodra a kulo vyeduwbame.

²⁸ “Seño djo se na me, dju nodra ñiku-ñisuw ge je nodra duwsaw na me;

²⁹ Seyo sünambo vyeduw nochí Awu i nóbó ñetrü ükün a davyedama, sünambo no je djobó davyejome.

³⁰ Se i ye hadowo cheme djo nodra nó buñotrü ge tsawe-tuweñe; se psüga a ñyoe Israyel nachi go ñübye ñüyoksü í zegüdralawé.

Patras i hujonoñyow ñihohuw

³¹ “Simon, oi Simon, djó mütü ye prüdame pu í dambo güjoñe.

³² Séso no djóbó küñuwme, djódrü-djolu go umsowñe vyedaw ye kyeje mañoajo seyo djo kakume djó nudzog alyo-ñuw na je ñüyokewé.”

³³ I í che, “He Tawgyewwa, no badra pache ge damje kasejo semome dzüjoje dzüfijobame.”

³⁴ I che, “Oi Patras no bá chemkoime, yow jo külyiwñe sese ba nó ülye dzü mahosuw chejome.”

Duhu gijo ye dashütrüvowe

³⁵ Seyo i í che, “Bá no dzulngasa seyo kapüga seyo shita je ñiw ufobüla kimkoi ge ba hama a mapu mavyew dadama?” I chetcho, “Ha chi go mowme.”

³⁶ I í che, “Séso djuchige dzulngasa duma se na se i lawe, seyo sünambo kapüga í je, seyo djuchi ge kyeği ñima ná nachi gye na damje drütülüalye lawe.

³⁷ Hado cheme no djó chemkoime, he ǵido ye, ‘Se i truw nüna ge ngüjobamme,’ se i nódrú ge dajoye krüküwbamme; hado chemeje nogru ge küna da-joñe dadama se na datsüjobamme.”

³⁸ Na che, “He Tawgyewwa, howe, he a kyeği ksü duwa.” I ná chetcho, “Şüpyo dume.”

Jetun pudru ge Jisu i kügüt

³⁹ Sese na ñepsü ge jihuañe na dadaw basha yo na ge Jetun pudru ge jitsü, seyo shürhaw na nafum jisa.

⁴⁰ Süge jikuñe i ná che, “Kügütjo dawe, djo zeğaw ge magajoñe.”

⁴¹ Seyo i na yo utroga kunusa a josajombuaña ge jiñe, seyo üshipyu dugoñe kügümeyomkoibi.

⁴² “He Awua ba tsübameje he bekasa ye notrü yo latrülyewe, sedamje nō husü yo mow bá husü yé dadzowe.”

⁴³ Sese soğgo go sorgomuko a í sa yo sa a hohu dju í zego dawma.

⁴⁴ Seyo babiye i şüpyo vyemüläña vyemoaña kügükülyejebi; seyo ichi úfu ye no ge şü fuw vye-duw tra tra dzuamkoi.

⁴⁵ Sese i kügütialye gudzulye ichi shürhaw nachi ge kakuñe hoholye vyew na drumutsüdaw hoñe duhu da.

46 Sündalye i ná che, “Hado drumuiya? Pülyibya, kügübya, na zeğow ge magajoñe.”

Jisu í tsülaw

47 Jisu i süna chemkoi sese, howe upu a djelai ná, seyo se gü yo ksü namko a ye dju ñiñi ye Yahuda chewma i uvro uvro djekelaibi, i Jisutrü ge djeku, í bubu dajoñe.

48 Sé Jisu i í che, “Oi Yahuda, hawa ba bubu dañe nüna üsaw í kigoladügyejoma?”

49 Idra yo na idra ha dajoma í hohuwñe, sünda che, “He Tawgyewwa, ñi keği dzofijoma?”

50 Seyo namko ayo a ye mügaw dew ichi kulo nadru ge keği yo dzohiñe ufu fupo go dzoga.

51 Sé Jisu i che, “Sayo sa a damudoabe.” Seyo sa a ichi ufu ye kiñe dagyoi.

52 Sese Jisu i mügaw dafow na seyo ñegru ge hokrûvow go mükyefow na seyo kew se na ídrú ge lyikülyedaw ná che, “Hawa djo nó ñiguduñe danghuñe keği ñe shalbo ñe lañe jikuma?

53 No djodra ñegru ge muhu-muhu djodra duw sa je sesüge djo nó gzü a je maki; sé hesahe djochi ümdrübammé, vatağüsagiahuw yo vatağüsagiahuwme.”

Patras ichi hujonoğyow

54 Sündatcholye í na tsülalye la kakye, seyo mügaw dafow saw-lyiw ichi ñe ge lañe kaku seyo se Patras i üga-üga djega djegañe ifum-ifum djese.

55 Seyo na nopsü ge mi pyeñe tchü üşa ȝyomkoi sese Patras je namko a ȝyoa.

⁵⁶ Seyo se a kulom a ye í mi müsaw ge ûyokülyedaw hohulye seyo í usu yo hopafi hopañe chemkoibi “He i je üdra yo baba.”

⁵⁷ Séso i ana che hujonoûyoa, “O mimya, no í madanghuwe.”

⁵⁸ Me uwalatchowñe utro a ye hotcholye chetcho, “Ba je nadra yo baba se.” Patras i che, “Oi nüna, no mowhoje.”

⁵⁹ Me uwalatchowñe nüna a ye dügago hoñe chengkotchoibi, “He i je nadrayobabiña; umsow cheme he i Galilibabi.”

⁶⁰ Sé Patras i che, “Oi nüna, no madanghuwa ba cheijema.” I süna chemkoi sese jo je külyijebi.

⁶¹ Sündawñe Tawgyew i tcholtruûgiañe Patraschi ge ho, sündawñe Patras i Tawgyew i ñu chedo ye vyehu i ha chedama, “Yow jo makülyilu uvro ge ba nó ülye dzü kuw madanghuw cheñe hujonoûyoajome.”

⁶² Seyo i ñepsü ge kahualye šüpyo ku ku kuw kse.

Jisu i mülakulyuw

⁶³ Dju nüna ye Jisu í kigo dama, na í mülakulyuñe gümyomkoibi;

⁶⁴ Seyo ichi iñi ye pyelyeñe í dzü, “Ñiholye trubya bá dju güima.”

⁶⁵ Seyo ana šüpyo nomñew zeaše-zeameñe í mawuw ze.

Kyew nañe seyo melye dew gzu

⁶⁶ Ñetoahuwñe nañi yo kyew seyo müga dew shiñu zekyw-kikyw se na vyew keğitsü, sündalye í na melye dew gudo ge lakuñe chi dzü,

⁶⁷ “Sünameje ba Masimeje, ñí trujo dawe!” I ná che, “No djó trumsome djo nó umsow mavyejome.

68 Seyo dzüdamje, matrufijome.

69 Sešo ayo dalalye nüna üsa no sawlyiw Tawgyew ichi upo südzügo gow dañe ǵyongudrujobi.”

70 Sünchewñe vyew na chetsü, “Sünameje ba Tawgyew üsawma?” I ná che, “Djo cheñšoiwa, hado chemeje nobabi.”

71 Sese na che, “Yabó no truvoijoje ha matsübi; hado cheme no bó nobyo no dzühuladabi.”

23

Pilatus i Jisu í ñu dzüw

1 Sese vyew keǵidaw nüna na gudzutsüne Jisu í Pilatus ichi ge la jiku.

2 Sündalye na ana cheñe ídruge külü jo, “Ní i nüna ná zeǵow seyo Kesar í patso i madadügyew seyo nudzo í Masi seyo nugomeñe chew dzühudame.”

3 Pilatus i í dzü, “Ba hawa Yahudi nago nugoma?” I í tru, “Sebó ba chešoiwa.”

4 Sünchewñe Pilatus i mügaw saw-lyiw nañe se nüna ná che, “No he nüna idru ge ha je külü mahohume.”

5 Séšo nabó sünchewñe seyoje šüpyo mügzüw yo chemkoibi, “He i Galili yo dalalye age kuw Yahudiya ná vyew shi-ñu tru truñe truǵolatsüdame.”

6 Súna dzühulye Pilatus i dzü, “Hawa he nüna ye Galili ñetrü goma?”

7 Seyo he í danghula i Herodes ichi shotuko ulungo nüna dabi, í Herodes itrü ge kitcho, hadowo cheme sé ñeto ge i je Yarusalem ge duvo.

Jisu í Herodes ichi ge kiw

8 Herodes Jisu í hohulye šüpyo lüshü, hadowo cheme šüpyo uwalaw gomdo í ho góñiw vye: se i ye hadowo cheme ifogo dzühuda, seyo ichi chi ashama asha ye sheweñe ve.

9 I í ſüpyo ha ha ñu dzü, se i í ha je matru.

10 Seyo se müga saw-lyiwñe shi-ñu zekyew naksü ulung ulung ge í ze.

11 Sese Herodes i ichi nüna nadra ye í zeaše-zeameñe zekütso zemürhü, seyo iği ǵiguw gye ye sheisalye ge Pilatus ichi ge kitülütcho.

12 Sehu ñeto yo Pilatusñe Herodes naksü üdraw lyä. Ana madalu. Sevro ge naksü mahoǵiw.

Pilatus i Jisu í shiweñe düm takyoa

13 Pilatus i mügaw saw-lyiw í seyo nüna na balañe ná che,

14 “Djo he nüna í nüna ná ze góime cheñe nochı ge lakuda, seyo holaşoa, no djó how a í dzü howşobi, se djo ha ñu yo iso ge külü joima, se ñu yobó no hasaje ichige külü mahohu;

15 Ge Herodes je mowbi, hado cheme i í nochı ge djültrutchodabi: seyo holaşoa, i düm takyolaje shimdojo ana haje mada.

16 Sündada no í shidzü trabañebi”

17 Pilatus i rhanomko a nüna a tsüla vyedaw ye kihuajobabiñe lyä.

18 Sündawñe vyew na ogzutsü, “I damtrüabei, seyo ibó Barabba i trajodawe.”

19 I ñetrü a ye pseğ-i-luğïñe, shiw-law dadaw ubo go pache ge shüñe vew.

20 Seño Pilatus i Jisu í trajoñe vyeñe nüna ná che hopüñetcho.

21 Sešo nabó šogzuñe che, “Í kuros ge külyiwe, kuros ge!”

22 I ülye dzü kuw ná che, “Hado cheme i ha mau damdoda? Nobó í düm takyoñe shimdojo lalo daw mahohubei! Sündada no í gidüñe trabañeba.”

23 Sešo na ſogzu-ſogzuñe zetsü, í kuros ge külyimdoweñe, sünda ná ſozuw ye foajebi.

24 Ha madanghulye: Pilatus i dügyeaha, na ha cheima sei dzülye dawe cheñe.

25 Seyo i se nüna vyesvye-vyemadolalye nüna shido í pache ge shüdaw ye, seyo djú í prüwma í trase; seyo Jisu í na nalu ge ha vyedama süna vyew apyew kuw djuki.

Jisu í kuros ge külyiw

26 Na í lañe kakemkoi sese, Simon cheñe Kureni a ye ñetrü go kanglai sa a, í kigo lalye shokru giñe Jisuchi ge lakuñe ifum ifum la kake.

27 Seyo nüna ye gumtchubabiñe ifum ifum kase: seyo ſüpo upu mim na je, dju ibó üldjetchü gü gü kseñe ksekügiladjew.

28 Jisu i nachi ge tcholtruğialye che, “He Yarusalem ayo sam nawa, nóbo djuksejoda; sešo djo josa seyo djó nudzoğbó ksejoda.

29 Hadowo cheme se ñeto kakujome, seyosa a nüna na chejome, ‘Šüvzüwme se na dju ügübзümma, seyo dju saw-sam masakülyema seyo dju agü apu manuma.’

30 Se ümdrü ge

‘Na pu naje chejome, ñidru ge gaabe,
Seyo noğüfo yo ñi muşuiwe.’

31 “Hado cheme na shoñ djüw nadra ana damkoibi ye, krow nadra küna ha dañjema?”

32 Na seyo nüna ksü ije lalo datruw go idra ye shijoñe la jikye.

33 Na se Kopri che Noğüfo ye jikuwñe, na sayo sa í seyo se lalo datrudo ksü ye je, a ye ichi südzü go seyo a ye ichi fuvogo ge süna kuros ge külyiñe vye.

34 Sündawñe Jisu i che, “He Awuwa, ná muchoaiwe, hadowo cheme he na madanghume na ha dangkoima?” Súnda na kako ge ñi veñe i gye í habraigia lastü.

35 Nüna na gudzu-gudzu hoðyo, seyo nugo na je zeaše-zeameñe ze ñigo, “I utro na ñaksülaw, i Tawgyew ichi Masimeje, seyo ichi dzulawmeje, nudzoð ñaksülajo dawe.”

36 Rhünokyew naje í trow uhu ye í nuñe zeaše-zeameñe che.

37 “Senameje ba Yahudi nachi go nugomeje, ba bá nudzoð í ñaksülalabya!”

38 Seyo idru ge truw a chedalubi; “He i Yahudi na go nugome.”

Shokru ge dru-lu vyegüdolaw lalobraw

39 Ha lalobraw ye shokru ge külyi suntchadama, namko a yo a ye í zebze-zegeñe che, “Hawa ba Masi moma? Sünameje ba balvyyo ñaksüñe seyo ñiksü i je ñaksüla!”

40 Sünchewñe utro a ye í zeñe che, “Hawa ba Tawgyew í je maðewbama? Ba je süna pabaibi,

41 Seyo ñiksü bó shotukobasha yo pangkobabi, hadowe cheme ñibó ñi chiða ha dadama süna shishü pangkobi; séso i haje mau chiða mada.”

42 Sese i che, “He Jisua, ba bá ñetrü kakuwñe nó je dju koðoawe.”

43 I í che, “No bá umsow chemkoime yow yo ba nodra sorgo nogo ge dujome.”

Jisu i lutukyohuw

44 Seyo muhumdzu yo dalalye me apyew djüdualai kuw ye vyew ñetrü na nukuğuatsüdabi,

45 Seyo dru müsaw yebó je kañoahibi, seyo ñegru go gyeña bó je ulumko toñe-meñe yo gağaaajebi,

46 Seyo Jisu i şüpyo gow yo şogzuñe che, “He Awuwwa, no nó ǵulo ye bagzü ge trahime.” Seyo i süna chelye ulvyu sese lutukyoaha.

47 Gyokrüw nüna ye sa a ha dadama se na hollye i Tawgyew í tro, sündalye che, “He nüna ye güdraşobi.”

48 Seyo upu na he í hojoñe keğitsüdaw na, he şoboşulyw dadaw í hollyeñe nalüjetchü ge güñe kalüträ.

49 Seyo ichi hosüw-holüw küña duma vyew, seyo mim na je dju dju idra Galili go jikusedama vyew, üğä ge gudzuñe se na ho ǵyo.

Yusuf i Jisu í iyo ǵuahuw Arimitiya go nolu ge

50 Seyo süge, Yusuf cheñe yo nüna a ye se rhano dew ge du, dju ye uw seyo chi danghuw muhu.

51 Seyo ichi vyew seyo ichi chiǵa daw yo malüşüw; seyo i Yahudi na ñetrü go Arimitiya ge ǵyw seyo Tawgyew ichi nogo ye gyokrüw nüna.

52 I Pilatus ichi ge jiñe Jisu ichi ñimo ye prü,

53 Seyo í lagaalye gyelüdü yo daw gyeña ge vaşüni, seyo nuğu a ye vye, se i ye kunu ge chido süna; seyo süge keje dju je mavyewlu.

54 Se i ye dashüwtrüw ñeto, seyo ǵyogow rhano damivrojo ümdrü ge.

55 Seyo se mim na dju idra Galili go jikusedama, ifum, ifum jiñe se nuğu ye ho seyo uso je ho í daw basha yo da vyedaşomañe.

56 Seyo kakultruñe Šowsa chi seyo Šonuw dashüträ; seyo ġyogow ñeto ge bó i je daw basha yo ġyogo.

24

Jisu í üshükülyew

1 Septa uvro ge, saġa-müġa na nuğu ge Šowsa Šow gañ-miġi lañe jiku.

2 Sündä na kunu í ġühuadaw hohu.

3 Sündä ulung ge jemyongkoi ge, na Prabu Jisu usso mahohubi.

4 I he ñu yo mavenghuañe ġyoñbaiye, muhu ksü ye lütsü-lütsüw gye sheñe üträ iñisa ge gudzu.

5 I ġeñe, sündä nodo ge ukrumro i pelye; sündawñe i í che, “Ba üshü i dzüw namko ye hado tchüwwa.

6 I ayo a ñimme, séšo üshükülyedamme. I djo Galili ge ha trudama vehujodawe.

7 ‘Umsogo je nüna üsa í lalobraw nagzü ge kigo ladügyejobamme, sündä kuros ge tükejogome, sündä ñegi dzü ye üshükülyetchojome.’ ”

8 Sündä i í ñu í vehuag,

9 Sündä nuğu go kangkoi ye i se ġüyo a ná, sündä utro naje, he vyow ñu ná truzeġiatsü.

10 Dju he ñu í shürhaw ná trudama, se na Mariam Magdalini seyo Yoana, seyo Yakub üyañ Mariyam sündä nadra ye utro mim naje duw.

11 Séšo na ñu trudaw ye ná shipyew truw veduw velada sündä na ná umso mave.

12 Sündawñe Patras i gudzulyiñe nuğu ge gyo dje, súnda gye ufobüla hohubadabi, súnda hadadama, se yo mavenghulyaha, í nudzo ñe ge kaltrutcho.

Imawus ǵabo ge shürháw na how

13 Sehu namko ye nüna ksü ye Imawus cheñe ñetrü ge jiinngkoi, Yarusalem yo kilo mitar mro kuw üga.

14 Súnda naksü se vyow ñu ná, hadadama se na naksügütchü chitruñe ji.

15 Súnda naksü se ñu na naksügütchü ge truğiene dzügiñe jingkoi ye, Jisu i iñisa jikuñe naksü üdra jisa.

16 Séso nañi ye ana veduw müträdaw ye í ma-hosülafi.

17 Jisu i ná dzü, “He ha ñuwa, djoksügütchü ge truñe jiiye.” I duhu dañe ǵudzu.

18 He í dzühulyeñe, namko ye Kilyupas ñetrü go nüna a ye che, “Haña ba Yarusalem go ba akasa tüvaw jiw nünabamma, dju he ñeto ge hadadama se na se i madanghu.”

19 Ií dzü, “Ha ñu ye wa?” Na í che, “Nazret go Jisu ibo dju Tawgyew seyo nüna nabo chiǵa dawma súnda shi-ñu truw go ñihow truw.

20 Súnda mügaw kew na seyo ñi dümbraw dakyew na í kigoladügyeñe, shibeñe dügyeaha; súnda kuros ge sümtchadügye.

21 Séso ñi vyeksüwšo, i Israyel í mutchoaijo che, súnda he ñu na tralye, he soboşulyuw dajew ye ñegi dzü kujebi.

22 Súnda jimko ye je mim üchea na ñi mavenghuadügyeda, dju saǵa-müǵa nuğu ge jidama na.

23 Sé usso í mahohuwñe, sorgomuko nadra í üshüdame cheñe ñu truw che djekuda.

24 Sündawñe ñimko yo a ye nuğu ge how ji, sünda mim na küna trudama, süna tchülada; séso í mahohu.”

25 Sündawñe Jisu i ná che, “O madzühoave dañe ǵyodaw nawa, seyo ñihow truw ná ñu ge üdrü-ulü yo umso dzüngahu nawa!

26 Ana dajo mowma, Masi i duhu gilañe nudzo lüshüw ge kalyitralyejo?”

27 Sünda í ná ibo go kako ge ha ǵidama se ye Musa ichi yo dalalyeñe vyow ñihow truw nachi ge ǵidaw na, i ná danghudügye.

28 Aña sa a na hange jingkoima, se ñetrü jikujebi, sünda í dawyo na ana danghuda, i ayoje uvro ge jijolu cheñe.

29 Sé na í ana cheñe ǵokrüdügye, “Ñidra ǵyosajodawe; hado chemeje djüdu lyañe aña uwaladabi.” Sünda i ulung ge nadra ǵyosaw kamyoa.

30 I nadra ava tsajoñe ǵyosangkoi ye, i odje í lañe gağüzü djü, seyo í takuğiañe ná djü.

31 Sündawñe nañi hojukülyeñe í hosülag, sünda na iñi how yo müşü.

32 Na nağütchü ge che, “Ñidrü-ñilvyu ge mi madzoma, i ñí ǵabo ge kako ge ǵidaw ná truñe jomkooi ge?”

33 I sa yo sa a gudzulyiñe Yarusalem ge katrükralye, sünda i se ǵüyo a seyo nadra a yo na üşaka ye keğidaw hohu.

34 Na che, “Tawgyew umsogo je üshükülyetchoda, sünda Simon i hohu.”

35 Sündawñe i ná ñabo ge chirtru jidaw na ná tru seyo he je tru, i ná kündañe odje í takuğiañe tsadama.

Jisu i í nudzo shürhaw nadra

36 Na he ñu í trumkoi ye, Jisu í husü yo namko ye gudzukülye; sünda ná che, “Djo ñüdzüw pawe.”

37 Séso na mavenghuatsüg, seyo ñeatsüg, sündañe na velatsü, ñi mütü hohungkoi.

38 I ná che, “Hado mavenghuatsüña? Sünda djulvyu ge hado mavenutsüña?”

39 No gzü seyo noshi na howe, no sebamme; no kiñe hojodawe; hado chemeje ñegulo nachi uso ügübye ñijo nochı ge hohumbo.”

40 Ana chelyeñe ná i ichi ügzü ishi na she.

41 Ná lüshüw yo seyo umsojemañe veñe, seyo lüimashü ve, sündawñe i ná dzü, “Haña djochi ge ava duma?”

42 Na í psekrow tchükro üsüla a djü.

43 I lañe na how sa a tsag.

44 Sünda i ná che, “He na no ñu name, no djodra ñyosañe truwme, Musa í shotuko ge seyo ñihow truw kuw na seyo kako ge nobo go ñidaw na umso kakülyejome.”

45 Sünda i na ükye-ümüñi í güdraw ñu ñidaw dzüsüdügyejoñe voiha.

46 Sünda ná che, “Ana ñidame Masi duhu gilañe seyo ñegi dzü ye dzüñe üshükülyetchojome,

47 Sünda Yarusalem yo dalalyeñe vyow ñübye geg vetrüw seyo lalo daw na iñiñ yo lañe truzeğiatstujo.

48 Djo he ñu na hohusawme.

Luka 24:49

cx

Luka 24:53

49 Sûnda djuchi traşüga no awu i dadama, se ná no djo lakülyaijome sûnda udru go gow mapam-dolu, süña kuw djo he ñetrü ge gýokrûjo dawe."

Jisu í ñedzü ge katcho

50 Sûnda i ná Betniyah kuw ñepse lañe jekülyasa, sûnda Ügzü i lañe ná gağüzü djü;

51 Sûnda ná gağüzü djüshüñe i na yo utro lya seyo ñedzü ge kalyitralye.

52 Sûnda na mraañe í şüpo lüshüw yo Yarusalem ge katrukralye.

53 Sûnda ná ñegru mamuduw kegiñe Tawgyew í troñe seyo gağüzüwe.

Aka (Hrusso) Bible

Hruso: Aka (Hrusso) Bible (Portions) for India

copyright © 2024 Bridge Connectivity Solutions Pvt. Ltd.

Language: (Hruso)

Contributor: Bridge Connectivity Solutions Pvt. Ltd.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

6ed36eea-a167-5ded-a2d7-08d8d10b8e3c